

**2025-2026-OQÍW JÍLÍNDÁ
ULÍWMA BILIM BERIW MEKTEPLERINIŃ**

**11-KLASS
OQÍWSHÍLARÍ USHÍN
ÓZBEKSTAN TÁRIYXÍ**

**PÁNINEN JUWMAQLAWSHÍ ATTESTACIYASÍN
ÓTKERIW BOYÍNSHA METODIKALÍQ USÍNÍS
HÁM MATERIALLAR**

**MÁJBURIY
PÁNLER**

2025-2026 OQIW JILINDA ULIWMA BILIMLENDIRIW MEKTEPLERINIŇ 11-KLASS OQIWSHILARI USHIN OZBEKSTAN TARIYXI PANINEN JUWMAQLAW QADAĞALAWINDA PAYDALANILATUGIN TEST TAPSIRMALARINIŇ SPECIFIKACIYASI

Usı Specifikaciya uluwma bilim beriw mektepleriniŇ 11-klass oqıwshılarınıŇ OÓzbekstan tariyxı páninen bilim, kónlikpe hám kompetenciyaların bahalawda paydalanılatuğın test wazıypalarınıŇ mazmunı, kólemi, túri, túri, bahalaw kriteriyaları hám ótkeriliw tártibine qoyılğan talaplardı sáwlelendiredi.

I. Ulıwma principler.

Bahalaw maqseti - 11-klass oqıwshılarınıŇ Ózbekstan tariyxı páninen bilim, kónlikpe hám kompetenciyaların ámeldegi bağdarlamalarda belgilengen oqıw maqsetleri tiykarında kompleksli bahalaw. Usı bahalaw nátiyjeleri tiykarında 11-klasslar ushın juwmaqlawshı mámleketlik attestaciya qabıl etiletuğın qararlar tiykarlangan (valid) bolıwın támiyinlew maqsetinde bahalawda validlik, isenimlilik, ádillik hám ashıq-aydınlıq principlerine ámel etiliwi támiyinlenedi.

II. Normativlik tiykarlar

1. Ózbekstan Respublikası xalıq bilimlendiriw ministriniŇ 2008-jıl 4-marttağı 56-sanlı buyrığı menen tastıyılğan Ulıwma orta bilim alıwshılardıń juwmaqlawshı mámleketlik attestaciyası haqqındağı nızam

2. Ózbekstan tariyxı páninen 6-11-klasslar ushın ámeldegi oqıw dástúri

3. Ózbekstan Respublikası Mektepke shekemgi hám mektep bilimlendiriw ministriniŇ 2026-jıl “2025-2026-oqıw jılında ulıwma orta bilim beriw mákemelerinde oqıwshılardıń juwmaqlawshı mámleketlik attestaciyasın shólkemlestiriw hám ótkeriw haqqında”đı 10-sanlı buyrığı

III. Bahalaw qamtıwı hám ajratılğan waqıt

Oqıwshıları ushın Ózbekstan tariyxı pánin biliw dárejesin anıqlaw boyınsha juwmaqlawshı mámleketlik attestaciya sınağında jámi 20 test tapsırması usınıladı. Juwmaqlawshı mámleketlik attestaciya sınaqları ushın **180 minut** waqıt berilgen. Test tapsırmalarınıŇ mazmun tarawı, bahalanatuğın bilim, kónlikpe hám kompetenciyalar boyınsha bólistiriliwi tómendegi kestelerde sáwlelendirilgen:

Mazmun tarawı	Konstruktlar	Testler sanı
Áyyemgi dúnya tariyxı	<p>-áyyemgi dáwir, áyyemgi adamlar, olardıń diniy isenimleri, oylap tabıwları hám áyyemgi mákan jaylarınıń klassifikaciyasın tabıw;</p> <p>- Orta Aziyada jana dinnıń payda bolıwı, áyyemgi xalıqlar hám olar tiykar salgan mámleketlerge tiyisli maǵlıwmatlardıń uqsas hám ayırmashılıq táreplerin tabıw;</p> <p>- elimizde dáslep ahamaniyeler, keyin ala Makedoniya mámleketiniń húkimdarlıǵın ornatiwi hám de onıń tásirinde júz bergen waqıyalardı ajırata alıw;</p> <p>- b.e.sh. IV ásir - b.e.sh. III ásirlerde bar bolǵan Orta Aziya mámleketleri menen baylanıslı maǵlıwmatlardı anıqlaw.</p>	2
Orta ásirler tariyxı	<p>- Orta Aziyada sociallıq awhal, Erte Orta ásirlerde payda bolǵan mámleketler, jergilikli hákimlikler, sol dáwirdeń mádeniy turmısı haqqındaǵı maǵlıwmatlardı sáykeslendire alıw;</p> <p>- arablardıń úlkemizde óz ústemligin ornatiwı hám bunıń nátiyjesinde Turanda siyasiy, sociallıq-ekonomikalıq, mádeniy tarawda júz bergen ózgerislerdi salıstıra alıw.</p> <p>- Arablar húkimdarlıǵınan keyin Orta Aziyada siyasiy awhal, Xorezmde dáslep, Mamuniyeler húkimdarlıǵı, keyin ala Anushteginiyler saltanatına baylanıslı maǵlıwmatlardı anıqlaw;</p> <p>- Jalaliddin Manguberdiniń qaharmanlıǵı, Shagatay ulısı hám etnikalıq procesler menen baylanıslı maǵlıwmatlardı ajırata alıw hám sáykeslestire alıw;</p> <p>- Mawarawnnaxr hám Xorezmde mádeniy turmıs: ádebiyat, diniy bilimlerdeń rawajlanıwı, arxitektura, kórkem óner hám muzikaga tiyisli maǵlıwmatlardı óz ara parıqlap, salıstırıw;</p> <p>- Temuriyeler imperiyasınıń payda bolıwı, bul mámleketniń siyasiy, ekonomikalıq-sociallıq, áskeriy, mádeniy turmısı menen baylanıslı maǵlıwmatlardı salıstırıw;</p> <p>- XIV-XV ásirlerde ilim hám mádeniyattıń zamanagóy civilizaciya rawajlanıwındaǵı ornın anıqlap, sáykeslestiriw.</p>	3
Úsh xanlıq dáwiri	<p>- XV ásir aqır - XVI ásir baslarında Mawarawnnaxr hám Xorasanda siyasiy jagdaydı anıqlaw;</p> <p>- Buxara xanlıǵınıń dúziliwi, mámleket basqarıwı, sociallıq-ekonomikalıq, mádeniy, áskeriy tarawlarına baylanıslı maǵlıwmatlardı ajırata alıw.</p> <p>Ashtarxaniyeler húkimdarlıǵı hám Mańıtlar dinastiyasınıń hákimiyatqa keliwi, Xiywa xanlıǵınıń dúziliwi, bul mámleketlerdeń ishki hám sırtqı siyaseti, óz ara qatnasıqları, olardıń uqsas hám ayırmashılıq táreplerin anıqlap salıstıra alıw;</p> <p>- Qaraqalpaqlardıń xalıq sıpatında qalıplesiwi, olardıń jámietlik, siyasiy, mádeniy turmısın talqılaw;</p>	3

	<p>- Mińlar dinastiyasınıń hákimiyatqa keliwi, Qoqan xanlıgınıń ishki hám sırtqı siyosatına tiyisli maǵlıwmatlardı talqılaw hám juwmaq shıǵarıw.</p>	
<p>Ózbekstan tariyxınıń XIX ásiridin ortalarınan 1917-jılǵa shekem bolǵan dáwiri</p>	<p>- XIX ásir ortalarında Orta Aziyada bar bolǵan mámleketlerde júz bergen waqıyalardı analiz etiw;</p> <p>- Rossiya imperiyasınıń Orta Aziyaga bastırıp kiriwi hám ústemliginiń ornatılıwı, Rossiyanın koloniallıq siyosatına qarsı xalıq háreketleri menen baylanıslı maǵlıwmatlardı anıqlaw, juwmaq shıǵarıw;</p> <p>- Túrktan general-gubernatorlıǵı, jer-suw hám sud sistemasında ámelge asırılǵan reformalardı anıqlaw, analizlew hám juwmaq shıǵarıw;</p> <p>- XIX ásiridin ekinshi yarımında Túrktandaǵı milliy-azatlıq háreketleri hám onıń kelip shıǵıw sebepleri hám nátiyjelerin parıqlay alıw;</p> <p>- XIX ásir aqırı - XX ásir baslarında qaraqalpaqlardıń geografıyalıq jaylasıwı, olardıń sociallıq turmısı, Túrktan general-gubernatorlıǵı quramına kirgiziliwine baylanıslı maǵlıwmatlardıń xronologiyalıq izbe-izligin anıqlay alıw;</p> <p>- jadidshilik háreketiniń payda bolıwı, olardıń baǵdarlamalıq maqset hám wazıypaları, jadidshilik háreketiniń wákilleri hám de iskerligine tiyisli maǵlıwmatlardı ajırata alıw;</p> <p>- Birinshi jáhán urısınıń Túrktanǵa tásiiri, uris aqıbetlerin anıqlaw;</p> <p>- jas buxaralılar hám jas xiywalılar iskerligi, Buxara ámirliǵi, Xiywa xanlıgınıń saplastırılıwı, koloniallıq dáwirdegi mádeniy turmıs penen baylanıslı maǵlıwmatlardıń klassifikaciyasın tabıw;</p> <p>- Koloniallıq sharayatında Túrktanda bilimlendiriw sisteması, baspasóz, ilimniń rawajlanıwı, teatr, muzika, arxitektura tarawınıń ózine tán ózgesheliklerin ajırata alıw;</p>	<p>4</p>

<p>Ózbekstannın 1917-1991-jıllar tariyxı.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Rossiyada 1917-jılǵı hákimiyat almasıwı, onıń Túrksındaǵı tásiiri, Túrksında sovet hákimiyatınıń ornatılıwı menen baylanıslı maǵlıwmatlardı parıqlay alıw; - Túrksan avtonomiyasınıń dúziliwi hám saplastırılıwı, Orta Aziyada alıp barılǵan milliy azatlıq háreketi haqqındaǵı maǵlıwmatlardı ajrata alıw; - Orta Aziyada ótkerilgen aymaqlıq shegaralanıw hám onıń aqıbetleri, Sovetlerdiń Túrksında ámelge asırǵan reformaları, alıp bargan siyosatlarına tiyisli maǵlıwmatlardı anıqlay alıw; - Ózbekstan SSRda XX ásirdeń 20-30-jıllarında alıp barılǵan repressiya siyosatına tiyisli maǵlıwmatlardı parıqlay alıw; - Ekinshi jáhán urısı, ózbekstanlılardıń fronttaǵı mártligi hám qaharmanlıqları haqqındaǵı maǵlıwmatlardı anıqlaw, ajrata alıw; - Birinshi general-mayor Sabır Rahimov iskerligi, uris dáwirinde ilim, mádeniyattıń awhalı, uristan keyingi dáwirde Ózbekstan SSRdın xalıq xojalıǵına baylanıslı maǵlıwmatlar klassifikaciyasınıń tabıw; - XX ásirdeń 80-90-jıllarında Ózbekstan SSRda "Paxta isi," "Ózbek isi" dep atalǵan siyasiy repressiyanıń ámelge asırılıwı, ateistlik úgit-násiyatlawga baylanıslı maǵlıwmatlardıń izbeizligin anıqlay alıw. 	<p>4</p>
<p>Ózbekstannın ǵárezsizlik dáwiri. 1991-2025-jıllar</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Ózbekstan Respublikasınıń dúziliwi, mámleketlik basqarıw sisteması, puqaralıq jámiyetiniń qalıplesiwin anıqlay alıw; - Mámleketimizdiń qurallı kúshleri hám milliy armiyasınıń qalıplesiwi, bul tarawda ámelge asırılǵan reformalar klassifikaciyasınıń tabıw; - milliy ekonomika, sociallıq siyosat hám oni ámelge asırıw basqıshların parıqlay alıw; - mámlekette óndiris potencialınıń artıwı hám jáhán ekonomikasına integraciyalasıwı, milletleraralıq tatıwlıq hám diniy keńpeyillik siyosatı, bilimlendiriw hám ilim haqqındaǵı maǵlıwmatlardı anıqlaw; - Milliy hám diniy qádiriyatlar, Ulli ata-babalar esteliginiń tikleniwi, mádeniyat hám kórkem óner rawajlanıwına baylanıslı maǵlıwmatlardı parıqlay alıw; - Ózbekstan Respublikası sırtqı siyosatınıń qalıplesiwi hám tiykarǵı baǵdarı, dúnyanıń jetekshi mámleketleri menen birge islesiwine baylanıslı maǵlıwmatlardı anıqlaw; - Ózbekstannın xalıqaralıq shólkemlerge aǵza bolıwı, olar menen birgelikte ámelge asırılǵan baǵdarlamalardı anıqlaw. 	<p>4</p>
<p>Jámi</p>		<p>20</p>

IV. Kognitiv kónlikpeler boyınsha bólistiriliwi

Kognitiv dáreje	Túsindirme	Testler sanı
Biliw (B)	Biliw dárejesindegi, yagniy reproductiv tapsırmalar, oqıwshıdan oqıw materialın qayta islemey yadta saqlaw hám tanıs jagdaylarda qollanıwdı talap etedi. Bul túrdegi tapsırmalar tómendegilerdi bahalaydı: nızamlıqlar, qásiyetler, túsınikler, atamalardıń mánisi hám olardı yadta saqlaw.	5
Qollanıw (Q)	Qollanıw dárejesindegi, yaǵnıy produktiv tapsırmalar, oqıwshıdan úyrenilgen nızam hám nızamlılıqlardı berilgen jaǵdayǵa sáykes túrde tańlaw, analizlew, salıstırıw, salıstırıw, bir neshe nızam hám nızamlılıqlardı bir waqıtta qollanıw hám ulıwmalastırıw, sonday-aq juwmaq shıǵarıwdı talap etedi.	13
Pikirlew (P)	Pikirlew dárejesindegi, yaǵnıy intellektual tapsırmalar, oqıwshıdan ózlestirilgen bilim hám kónlikpelerdi biytanıs jaǵdaylarda qollanıw, analizlew, sintezlew, salıstırmalı salıstırıw, nızam hám nızamlılıqlardan paydalanıp ulıwmalastırıw hám juwmaq shıǵarıw talap etiledi.	2

V. Tapsırma túrleri boyınsha bólistiriliwi

TAPSÍRMA TÚRI	TÚSINIK	TAPSÍRMA SANÍ
Qısqa juwaplı ashıq test (O1)	sorawǵa qısqa gáp penen juwap beriwdi talap etetuǵın jazba tapsırmalar.	6
Beyimlestiriwdiń ashıq testi (O2);	soraw mazmunına sáykes juwaplardı sáykeslestiriwdi talap etiwshi jazba tapsırmalar.	5
Kóp tańlawlı jabıq test (Y1)	Soraw mazmunına sáykes keletuǵın juwap variantları ishinen durısların tabıwdı talap etetuǵın jabıq test tapsırmaları.	9

VI. Bahalaw kriteriyası hám baldı baháǵa aylandırıw tártibi

Oqıwshılardıń jazba jumısları juwmaqlawshı mámleketlik attestaciya sınaqlarında maksimal 100 ball menen bahalanadı. Tapsırmalar ushın belgilengen ballar olardıń qıyınshılıq dárejesin, orınlawda talap etiletuǵın bilim, kónlikpe hám logikalıq pikirlew kólemin esapqa alǵan halda belgilengen. Tapsırmalar mazmunı hám qıyınshılıq dárejesine qarap hár qıylı ball menen bahalanadı. Hár bir tapsırmanıń bahalaw ólshemi bahalaw formatında berilgen. Tómende balldı baháǵa aylandırıw kestesini keltirilgen:

Ballardı bahağa aylandırıw kestesi

Ball (%)	baha	Túsindirme
0 – 29	“2”	"qanaatlandırarsız"
30 – 65	“3”	"qanaatlandırarlı"
66 – 85	“4”	"jaqsı"
86 – 100	“5”	"úlgili"

VII. Bahalaw forması.

Oqıwshınıń bilim, kónlikpe hám kompetenciyanıń bahalaw basqıshı, bahalanatuǵın mazmun tarawı, tapsırma túri, kognitiv process hám bahalaw kriteriyaları tómendegi kestede berilgen:

Tapsırma tártip sanı	Mazmun tarawı	Tapsırma túri	Kognitiv dárejesi	Bahalaw kriteriyi
1-basqısh.				
1.	Eń áyyemgi dúzimnen civilizaciyaǵa qaray	O1	B	2 ball
2.	B.e.sh. I mın jılıqta Orta Aziya.	O1	Q	6 ball
3.	Orta ásirlerde jerge iyelik etiw qatnasıqlarınıń qalıplesiwi hám rawajlanıwı. Arab xalifalıǵı dáwirinde Mawarawnaxr.	O2	Q	6 ball
4.	Mawarawnaxrda ğárezsiz mámleketlerdiń dúziliwi. Ata-babalarımızdıń ilimiy miyrası máńgilikke tiyisli ruwxıy ğáziyne	O2	Q	6 ball
5.	Amir Temur hám Temuriyeler dáwiri tariyxı. XIV-XV ásirlerde ilim hám mádeniyattıń zamanagóy civilizaciya rawajlanıwındaǵı roli hám áhmiyeti.	O2	Q	6 ball
6.	XV ásirdeń aqır - XVI ásirdeń baslarında Mawarawnaxr hám Xorasandaǵı siyasiy jagday.	Y1	Q	6 ball
7.	Buxara xanlıǵı hám ámirliǵı. Xiywa xanlıǵı	O2	Q	6 ball
8.	XVI - XIX ásirdeń birinshi yarımında qaraqalpaqlar. XVIII-XIX ásirdeń birinshi yarımında Qoqan xanlıǵı.	Y1	M	6 ball
9.	XIX ásir ortalarında ózbek xanlıqlarınıń siyasiy, ekonomikalıq hám mádeniy turmısı. Rossiya imperiyasınıń Orta Aziyanı basıp alıwı. Rossiya imperiyasınıń Túrksandaǵı koloniallıq siyasatı.	Y1	M	6 ball

10.	XIX ásir aqırında Túrksandaǵı milliy-azatlıq háreketleri. Qaraqalpaqlar XIX ásirdiń ekinshi yarımı - XX ásir baslarında	Y1	Q	6 ball
11.	Jadidler háreketi hám onıń Túrksan jámiyetlik-siyasiy hám mádeniy turmısındaǵı tásiiri Túrksan hám Birinshi jáhán urısı. XIX ásir aqır - XX ásir baslarında Buxara ámirliǵı hám Xiywa xanlıǵı.	Y1	Q	6 ball
12.	Koloniallıq sharayatta Túrksanda mádeniy turmıs.	O1	B	2 ball
13.	1917-jıl fevral, oktyabr waqiyaları, onıń Túrksandaǵı tásiiri. Túrksan Avtonomiyası, Túrksan ASSR, BXSr, XXSRda sovet hakimiyatına qarsı qurallı háreketler.	Y1	Q	6 ball
14.	Orta Aziyada aymaqlıq shegaralanıw. Sovet hakimiyatı ámelge asırgan reformalardıń mániisi. Ózbekstanda sovet hakimiyatı júrgizgen industriyalastırıw hám mádeniy siyosat.	O1	B	2 ball
15.	Ózbekstanda ámelge asırılǵan repressiya siyosatı. Ekinshi jáhán urısı, ózbekstanlılardıń fronttaǵı mártliǵı hám qaharmanlıqları.	Y1	Q	6 ball
16.	Gvardiyashı general-mayor Sabır Raximov. Ózbekstan ilimi hám mádeniyatı jeńis ushın xızmette...	O1	B	2 ball
17.	Milliy mámlekechiliktiń tikleniwı	O1	B	2 ball
18.	Ekonomikalıq reformalar hám sociallıq siyosat. Bilimlendiriw hám ilim	Y1	Q	6 ball
19.	Ruwxiy hám mádeniy rawajlanıw. Xalıqaralıq qatnasıqlar hám sırtqı siyosat	Y1	Q	6 ball
20.	Xalıqaralıq hám regionallıq shólkemler menen birge islesiw	O2	Q	6 ball
Jámi		100 ball		

VIII. Imtixan tártibi.

Qadaǵan etilgen qurallar: imtixan waqtında mobil telefon, smart saat, planshet yamasa esletpelerden paydalanıw qatań qadaǵan etiledi.

Ádep-ikramlılıq hám tártip: nusqa kóshiriw, járdem soraw yamasa járdem beriw, imtixan waqtında sóylesiw, ruxsatsız shıǵıw sıyaqlı jaǵdaylar qadaǵan etiledi.

Baqlawshı qağıydabuzarlıqtı anıqlağanda, akt dúzip, tınlawshını testten shetletedi hám nátiyjesi biykar etiledi.

IX. Usmlatuğın tiykarǵı ádebiyatlar.

1. Áyyemgi dúnya tariyxı 6-klass sabaqlıǵı. A.S.Sagdullayev, V.A.Kostetskiy "Yangiyól poligraf servis," Tashkent-2017.

2. Ózbekstan tariyxı 7-klass sabaqlıǵı. A.Muhammadjonov "Sharq," Tashkent-2017.

3. Ózbekstan tariyxı 8-klass sabaqlıǵı. U.Jwraev, Q.Usmonov, G.Jwraeva, N.Norqulov, "Óqituvchi," Tashkent-2019.

4. Ózbekstan tariyxı 9-klass sabaqlıǵı. S.Tillaboyev, A.Zamonov, "Sharq," Tashkent-2019.

5. Ózbekstan tariyxı 10-klass sabaqlıǵı. S.Tillaboev hám basqalar. Respublikalıq bilimlendiriw orayı, Tashkent-2022.

6. Ózbekstan tariyxı 11-klass sabaqlıǵı. N. Jwraev, A. Zamonov, Ğafur Ğulam atındaǵı baspa-poligrafiya dóretiwshilik úyi, Tashkent - 2018.

7. Ózbekstan tariyxı 11-klass sabaqlıǵı. A.Zamonov, O.Abdimuminov, hám basqalar. Respublikalıq bilimlendiriw orayı, Tashkent-2025.

1-soraw

1. Chopper miynet qurallarınıń oylap tabılıwı algashqı adamlardıń jámiyetlik turmısında qanday tásir kórsetti?

- I. Adamlar jeke halda jasawdı abzal kórip, sociallıq baylanıslar azaydı.
- II. Tábiyiy resurslarǵa talap kemeyip, ańshılıq derlik toqtap qaldı.
- III. Miynet iskerligi qáliplesip, azıq-awqat alıw imkanıyatı keńeydi.

Juwap:	
Ball:	

2. Sońǵı paleolit dáwirinde de muzlıq dáwiri dawam etip, bunday jaǵday adamlar turmısında qanday ózgeriske sebep boldı?

- I. Adamlar tek ósimlik jıynaw menen shuǵıllanıp, ańshılıqtan waz keshti.
- II. Suwıq sharayatqa beyimlesip, kiyim tigiw, turaq jaylar qurılısı baslandı.
- III. Sharwashılıq tiykarǵı xojalıq tarmaǵına aylandı.

Juwap:	
Ball:	

*3. Neolit dáwirine kelip Áyyemgi Shıǵıs xalqınıń diyqanshılıq penen shuǵıllanıwı xalıqtıń turmıs tárizinde qanday ózgerislerge alıp keldi?

- I. Ózlestiriwshi xojalıq adamlar ushın tiykarǵı xojalıq júrgiziwdiń tiykarǵı formasına aylandı.
- II. Adamlarda kóshpeli turmıs tárizi kúsheyip, olar jańa aymaqlarǵa kóshiwge májbúr boldı.
- III. Adamlar otırıqshı turmıs tárizine ótip, turaqlı jasaw orınları qáliplesti.

Juwap:	
Ball:	

4. Algashqı adamlardıń patriarxatqa ótiwi sol dáwir jámiyetlik turmısında qanday ózgeriske alıp keldi?

- I. Er adamlardıń abırayı kúsheyip, shańaraqta ata tárepinen jaqın tuwisqanlardıń bir neshe áwladları payda bolatuǵın boldı.
- II. Hayallar jámiyettegi barlıq jetekshi roldi saqlap qalıp, basqarıw tolıq olardıń qolına ótti.
- III. Jámaátlik múlk pútkilley joq bolıp, mámleket dúzimi hám jazba nızamlar sisteması payda boldı.

Juwap:	
Ball:	

5. Surxan oazisindegi Tesiktas esteliginiń tabılıwı Ózbekstan tariyxı ushın qanday áhmiyetke iye boldı?

- I. Arxeologlar Ózbekstan aymaǵındaǵı qalalardıń jasın anıqlawda tiykarǵı materiallıq derekke iye boldı.
- II. Orta paleolit Ózbekstan aymaǵında metallurgiya hám ónermenchilik keń rawajlanganlıǵın kórsetti.

III. Ózbekstan aymaǵında áyyemnen algashqı adamlar jasaǵanlıǵı hám olardıń mádeniyatı bar ekenligin tastıyıqladı.

Juwap:	
Ball:	

6. Animizm, totemizm, fetishizm sıyaqlı diniy isenimlerdiń bar ekenligi áyyemgi adamlar turmısında qanday áhmiyetke iye bolgan?

I. Jámaátti birlestiriw hám jámiyetlik tártipti bekkemlewde áhmiyetli rol oynagan.

II. Algashqı adamlar ushın ámeliy áhmiyetke iye bolmay, tosınnan kózqaras sipatında qalğan.

III. Tek jeke shaxstıń diniy kózqarası bolıp, jámaátlık turmısqa tásir kórsetpegen.

Juwap:	
Ball:	

7. Arxeologlar Kólbulaq mákan jayınan kóplegen tas qurallar hám áyyemgi adamlardıń izlerin anıqladı. Bul tabılmalar tiykarında qanday juwmaq shıǵarıw múmkin?

I. Algashqı adamlar jasap, tas qurallardan paydalanıp, miynet iskerligin alıp barganlıǵın bildiredi.

II. Sońgi paleolit dáwirinen baslap dáslepki mámleket basqarıwı qalıpleskenligin, jazba nizamlar ámel etkenligin bildiredi.

III. Usı aymaqta diniy ibadatxanalar hám máresim orayları qalıpleskenliginen derek beredi.

Juwap:	
Ball:	

8. Adamzat tariyxında oqjaylardıń oylap tabılıwı jámiyettiń xojalıq turmısında qanday tásir kórsetti?

I. Diyqanshılıq tiykarǵı xojalıq túri sipatında qalıplese baslaydı.

II. Anshılıq nátiyjeliligi artıp, azıq-awqat derekleri keńeydi.

III. Bul jagday, keyin ala diyqanshılıqtıń payda bolıwına tiykar jarattı.

Juwap:	
Ball:	

9. Algashqı adamlarda ruw jámaátiniń payda bolıwı sol dáwir sociallıq turmısı ushın qanday aqibetke alıp keldi?

I. Adamlar jeke jasawga ótip, jámaátlık turmıs óziniń áhmiyetin joǵalttı.

II. Jeke menshik múlk birden qalıplesip, adamlar turmısında sociallıq qatlamlasıw keskin kúsheydi.

III. Tuwısqanlıqqa tiykarlangan jámaát qalıplesip, óz ara járdem hám miynet bólistiriliwi kúsheydi.

Juwap:	
Ball:	

10. Tóمندegilerden qaysı biri eneolit dáwirinde gúlalshılıq rawajlanganlıgını kórsetedi?

I. Pisken gúlal ıdıslardıń keń qollanıwı.

II. Jerge islew beriwde mikrolitlerden keń paydalanıw.

III. Miynet qurallarınıń kópshiligi gúaldan islengenligi.

Juwap:	
Ball:	

2-soraw

1. Tóمندegilerden qaysı maǵlıwmat Kelteminar mádeniyatına tiyisli emes ?

I. Hár qıylı saltanat hám máresimlerde marhumlardıń kiyimlerin de ózlerine qosıp kómgén.

II. Bul mákanda b.e.sh. X-VIII ásirlerde xalıq jasaǵan. Olardıń metaldan buyım isleytuǵın ustaxanaları bolıp, ol jerde metaldan tas qalıplerde quyıp: nayza ushı, pıshaq, oraq, bilezik, sırǵa hám júzik, bronza ayna, iyne, biz uqsaǵan zatlardı islegen.

III. Turaq jaydıń ishinde bárqulla ot janıp turatuǵın oshaqlar ornalasqan.

IV. Marhumlardı shalqasına jatqarıp, basların arqa-shıǵısqa qaratıp jerlegen.

Juwap:					
Ball:					

2. Tóمندegilerden Xorezmniń iri qonıslarınıń biri - Gúzeliqırǵa tiyisli maǵlıwmattı anıqlań.

I. Tábiyiy dóńisliktiń eń biyik jerine salınıp, 40 gektarǵa jaqın jerdi iyelegen. Qonıs eki qabat etilip, paqsa diywal menen qorshalǵan hám onıń kóp sanlı dóńgeletip salınǵan minaraları bolǵan.

II. Bul jay shaması jergilikli Xorezm hákimshilik basqarıwı wákiliniń yamasa ahamoniy satraplarınıń birewiniń jayı bolǵan.

III. Bul hawli qam gerbishten salınǵan. Eni eki metr qalınlıqtaǵı diywal menen qorshalǵan.

IV. Hawliniń shıǵıs tárepinde ustaxanalar hám basqa da turaq jaylar bar.

Juwap:					
Ball:					

3. Belgili qazaq ilimpazı Shoqan Walixanov qaraqalpaqlardıń tariyxın, mádeniyatın, ádebiyatın júdá tereń bilgen. Tóمندegi qatarlardan ilimpazǵa tiyisli emes maǵlıwmattı tabıń.

I. Ol qaraqalpaqlardı Oraylıq Aziyanıń sahra xalıqları arasında «eń birinshi shayırlar hám qosıqshılar» dep qaraqalpaqlar arasındaǵı tariyxıy hám ádebiy shıǵarmalarǵa joqarı baha beredi.

II. Qaraqalpaqlar qonıs xalıqlardan, birinshi náwbette diyqanshılıq mádeniyatın úyrenip Xorezm jerinde úlken irrigaciyalıq qurılıslarǵa belsendi qatnasqan degen pikirdi ilimpaz óz shıǵarmasında jazıp qaldırǵan.

III. Ol qaraqalpaqlardıń tariyxın, mádeniyatın, ádebiyatın júdá tereń bilgen. Onıń miynetlerinde Túrktan xalıqlarınıń orta q mülki bolǵan Edige, Jiyrenshe sheshen, Qorqıt ata, Asan Qayǵı, Alpamıs, Qoblan hám basqa da mádeniy miyraslar haqqında maǵlıwmatlar bar.

IV. Ol qaraqalpaqlardı Orta Aziyanıń eń miynet súygish xalıqlarınıń biri ekenligin kórsetken.

Juwap:						
Ball:						

4. Sovet hákimiyatınıń jer suw reformasına baylanıslı Qaraqalpaqstanda 1929-jılı kóterilis baslandı. Tómenдеgi qatarlardan kóteriliske duris kelmeytuǵın juwaptı tabıń.

I. Kóterilistiń basshısı Ismetulla maqsım. Biraq ol xalıq awzında Barlıqbay kóterilisi degen at penen de belgili.

II. Kóterilishiler Taxtakópirdegi Sovet húkimetiniń belsendilerin jazaladı. Kóterilisti bastırıw ushın Tórtkúlden tezden jaqsı qurallanǵan áskeriy otryad jiberildi.

III. Bul kóterilis Qaraqalpaqstannıń derlik barlıq jerine tarqalǵan.

IV. Kóteriliske qatnasıwshılardıń 50 den aslamı atıldı, 250 ge shamalası qamaqqa alındı hám qatań jazalandı.

Juwap:						
Ball:						

5. Qaraqalpaqstan tariyxına tiyisli maǵlıwmatlardan suwǵarıw tarmaǵına tiyisli emes maǵlıwmatı anıqlań.

I. 1935-jılı respublikada eń úlken suw tarmaǵı qurılıslarınıń biri – Qızketken kanalı qazılıp, paydalanıwǵa berildi.

II. 1929-jılı Shoraxan kanalı qayta qazılıp, Paxta Arna kanalı dep atalatuǵın boldı.

III. Tek usı eki kanaldıń suw jetkerip beretuǵın jer maydanı 238 mın gektarǵa jetti.

IV. 1936-jılı Qaraqalpaqstanda 30 traktor alıp kelindi hám Shabbaz benen Xalqabadta mashina-traktor stanciyaları (MTS) shólkemlestirildi..

Juwap:						
Ball:						

6. Tómenдеgi maǵlıwmatlardan Abu Rayxan Beruniyge tiyisli bolmaǵanın anıqlań.

I. Alımnıń bergen maǵlıwmatı boyınsha, Kuteyba kóterilishilerdi jawızlıq penen qatań jazalaǵan. 4 mın adamdı qırıp jibergen hám Xurzadtı qıynap óltirgen.

II. Ol Afrigti Irannıń jawız patshası Ezdegerd penen teń boldı dep jazǵan.

III. Alımnıń maǵlıwmatı boyınsha, Xorezmniń paytaxtı Qıyat (VII—IX) Xorezmniń eń úlken qalası esaplanǵan.

IV. Ol óziniń ilimiy miynetlerinde Kuteyba basshılıǵındaǵı arab basqınshıları xalıqtıń eń bahalı kitapların Qıyat qalasınıń orayındaǵı maydangá úyip, órtep jiberdi, -dep jazıp qaldırǵan.

Juwap:					
Ball:					

7. Tómendegilerden qaysı maǵlıwmat 1950-jıllardan keyingi Qaraqalpaqstandaǵı temir jol qurılısı menen baylanıslı emes ekenligin tabıń

I. Xojeliden Qońıratqa qaray birinshi temir jol relsleri salına basladı.

II. Qaraqalpaqstan paytaxtı Nókis qalası usı eki avtomagistral menen baylanıstı.

III. Xojeli-Qońırat temir jolı tolıq paydalanıwǵa berildi.

IV. Qońıratqa birinshi poezd keldi.

Juwap:					
Ball:					

8. Xiywa xanı Seydmuxammed basqarıwı dáwirinde qaraqalpaqlar turmısında júz bermegen waqıyanı anıqlań.

I. Qaraqalpaqlardı basqarıw maqsetinde 1859-jılı olardıń basqarıw sistemasına jańa xızmet orınları - aǵabiy, beglerbegi hám atalıq hámelleri engizildi.

II. Atalıqlar beglerbegige baǵındırıldı.

III. Aǵabiy lawazımı sol dáwirdegi eń abıroylı biylerdiń biri qıpshaq ruwınan Erejep biyge berildi.

IV. Xan Aydosqa úlken isenim bildirip, onı qaraqalpaqlardı basqaratuǵın xanı, yaǵnıy Xiywanıń yarım xanı dep ataǵan.

Juwap:					
Ball:					

9. XIX ásir aqırındaǵı patsha Rossiyasınıń koloniallıq siyasatına qarsı xalıq háreketlerine durıs keletuǵın maǵlıwmattı tabıń.

I. Shoraxan uchastkasınıń Sheyxabbaz-Wáliy bolıslıǵınan shıqqan Baba Góklen Otız ulı basqarǵan diyqanlar kóterilisi.

II. 1855-1856-jılları Ernazar Alakózdiń basshılıǵındaǵı xalıq qozǵalańı.

III. 1858-1859-jıllardaǵı Qońırat qozǵalańı

IV. 1929-jılı Taxtakópirde bolǵan Barlıqbay qozǵalańı.

Juwap:					
Ball:					

10. XVIII ásirdegi belgili bolǵan ataqlı jırawlardıń biri, qaraqalpaq ádebiyatınıń kórnekli wákili Jiyen jıraw Amanlıq ulına tiyisli emes maǵlıwmattı tabıń.

I. Onıń bizge jetip kelgen tolǵawları «Posqan el», «Ullı taw» poemalarınıń mazmunı Jiyen jırawdıń tereń oylı, sheber sózli shayır ekenligin kórsetedi.

II. Berdaq shayır menen dos hám aǵayın, dayılı-jiyenli bolǵan. Berdaq shayırdıń ólimine arnap iri kólemli shıǵarma jazǵan.

III. Ol óziniń shıǵarmaları arqalı óziniń jasaǵan dáwirindegi xalıqtıń awır táǵdirine dártles bolıw arqalı xalıqtı jigerli bolıwǵa jeteleydi.

IV. Ol zamanında qaraqalpaq dástanı Edige, Qoblan, Alpamıs, Qurbanbek, Qırq qız dástanların xalıq arasında jırlaǵan.

Juwap:					
Ball:					

3-soraw

1. Tómendegilerdi durıs sáykesleń.

I. Xorezm.	A	Orta Aziyada 120 jıldan artıq iskerlik júrgizgen
	B	húkimdarı dáslep "malikshah," keyin ala "yabǵu" atı menen atalǵan
II. Kidariyeler	C	búrkit hám lashın mámlekette húkimdarlıq tımsalı esaplangan
	D	Eftallardan jeńilgennen keyin, Arqa Hindstanǵa sheginip, ol jerde 75 jıl húkimdarlıq etken

	I	II
Juwap		
Ball:		

2. Tómendegilerdi durıs sáykesleń

I. Istami	A	Basqarıw tártibin reformalap, jergilikli húkimdarlarǵa qaǵanlıqtıń "yabǵu" ataǵı berilgen
	B	Túrklerdiń batisqa qaray júrislerine bassılıq etken
II. Túng yabǵu	C	Abruy kóterilisin bastırıp, kadivar hám xızmetkerlerdi óz xojeyinlerine qaytarǵan
	D	Altay hám Qubla Sibirde Türk qaǵanlıǵına tiykar salǵan

	I	II.
Juwap		
Ball:		

3. Tómendegilerdi durıs sáykesleń

I. Kidariyeler - sasaniyeler.	A	456-jılda óz ara elshilik baylanısların jolǵa qoyadı
	B	eki mámleket arasındaǵı urıs Perozdıń qazalanıwı menen tamamlanǵan
II. Eftallar - sasaniyeler.	C	VII ásirdeń birinshi yarımında toǵız márte sawda elshileri jiberiledi
	D	456-jılda mámleketler ortasında soqlıǵısıw júz bergen

	I	II.
Juwap		
Ball:		

4. Tómendegilerdi durıs sáykesleń

I. Buxara.	A	710-jılda Qutayba ibn Muslim tárepinen basıp alınǵan
	B	Abruy basshılıǵında Túrkk qaǵanlıǵına qarsı kóterilis bolıp ótken
II. Samarqand	C	718-jılda usı qaladan sawǵa sıpatında Qıtayǵa dubulǵa jiberilgen
	D	651-jılda arablarǵa sawashsız boysınǵan qala esaplanadı

Juwap		
Ball:		

5. Tómendegilerdi durıs sáykesleń

I. Vazir ul-vuzaro	A	Xalifalıqta áskeriy islerge juwapker bolǵan hámeldar
	B	Tiykargı wazıypası waqıttan keletuǵın dáramattı bólistirgen
II. Amir ul-umaro	C	Húkimdar pármanlardı tómenge qatlamǵa jetkeriw menen shuǵıllanǵan
	D	Arab xalifalıǵında mámleket basqarıwında tiykargı orında turǵan ullı wázir

	I	II
Juwap		
Ball:		

6. Tómendegilerdi durıs sáykesleń

I. Sogd hákimligi	A	hákimlik xalqı budda dinine sıyınǵan
	B	qońsı mámleketlerge tiykarınan boyaw, reńli shiyshe buyımlar hám dári-dármaqlar shıǵarılǵan
II. Toxarstan hákimligi	C	Ǵárezsiz hákimlikler arasında en irisi bolıp, xalqı kóp jasaǵan
	D	Hákim "tudun" atı menen júrgizilip, orayı Tunkat qalası bolǵan

	I	II
Juwap		
Ball:		

7. Tómendegilerdi durıs sáykesleń

I. Eftal jazıwı	A	Baktriya jazıwı tiykarında qáliplesken bolıp, 25 háripten ibarat bolǵan
	B	Bul jazıw tas hám aǵashqa oyıp jazıwda júdá qolaylı bolıp, biri-birine tutasıp ketetuǵın 38-40 háripten ibarat edi
II. Túrkiy runiy jazıwı	C	Bul jazıw úlgileri Panjikent janındaǵı Muǵ qorǵanı, Shigis Túrstandaǵı Turfan qalası janında saqlanǵan
	D	Aramiy jazıwı tiykarında qáliplesken bolıp, tiykarınan Ámiwdáryanıń tómeni aǵımı, Zarafshan hám Qashqadarya oazislerinde keń tarqalǵan

	I	II
juwap		
Ball:		

8. Tómendegilerdi durıs sáykesleń

I. Moniylik dini	A	álemni joqlıq bar qılǵan Kók táńirige sıymıwshı jeke qudaylıq dini esaplanǵan.
	B	Usı dinge tiyisli ibadatxanalar Awǵanstandaǵı Surxkotal mákan jayında saqlanǵan.
II. Shamanlıq dini	C	Diniy táliymat boyınsha álemniń baslanıwı eki qarama-qarsı jaratıwshı - jaqtılıq hám jaqsılıq, qarańǵılıq hám jawızlıqtan ibarat.
	D	Xorezmdegi Aybuyırqalada onıń ibadatxanası jaylasqan

	I	II
Juwap		
Ball:		

9. Tómendegilerdi durıs sáykesleń

I. Nasr ibn Sayyor	A	Qıyın jaǵdaydı esapqa alıp, boysındırılǵan jergilikli xalıqlar menen kelisiw siyasatın ámelge asırıwǵa májbúr boldı
	B	Barlıq musulmanlar huqıqıy jaqtan teńlestirilip, jer iyesiniń isenimine qaramastan, olardıń xiroj tólewı shárt etip qoyıldı
II. Ashros	C	Xiroj muǵdarın arttırıp, xalıqtı turaqlı shembiliklerge májbúriy tartqanı ushın ulıwma narazılıq oǵada kúsheydi
	D	Mawarawnnaxr xalqın tınıshlandırıw hám arablar hákimiyatın bekkemlew maqsetinde islam dinin qabıl etkenlerden xiroj hám jizya salıqların almawǵa qarar etti

	I	II.
Juwap		
Ball:		

10. Tómendegilerdi durıs sáykesleń

I. Shash II. Toxarstan	A	VII ásirdiń dáslepki shereginde Batis túrk qaǵanlıǵı húkimdarlıq rezidenciyasın usı aymaqa kóshirgen.
	B	Xalqı Qurama hám Qaramazar tawlarınıń janbawırlarında áyyemnen jılcıshılıq penen shuǵıllanǵan.
	C	Samarqand, Buxara, Kesh oazisleriniń on bir iri múlklerin birlestirgen.
	D	Oraylıq Aziyada budda hám moniylik dinleriniń tarqalıwı hám rawajlanıwında úlken áhmiyetke iye bolǵan.

	I	II
Juwap		
Ball:		

4-soraw

1. Tómendegilerdi durıs sáykesleń.

1. Farjak medresesi

2. Faqihlar medresesi

- Buxaraniń bul áyyemgi imaratı X ásirde qurılǵan;
- Samarqandta boy tiklegen bolıp, eki qabat eliw ójireden ibarat;
- Orta Aziyadaǵı dáslepki ilim dárgayı esaplanadı;
- Buxaraniń Darvozai Mansur máhállesinde boy tiklegen;
- medrese ashılǵan kúni birinshi sabaqtı Shamsiddin Muhammed Hawafiy ótken;
- huqıqtanıwshılar ushın arnawlı qurılǵan;

	1	2
Juwap		
Ball:		

2. Durıs sáykeslestirilgen juwaptı jazıń.

1. Rofe ibn Lays

2. Yaqub ibn Lays

- usı shaxs basshılıǵındaǵı kóterilis taxiriylerge qarsı qaratılǵan;
- Abbosiylerge qarsı qaratılǵan kóteriliske basshılıq etken;
- usı shaxstıń is-háreketleri nátiyjesinde ummaviyler awdarılıp, ornına abbasiyler hákimiyat basına keledi;
- Buxarada júz bergen kóteriliske basshılıq etip, Abu Muslimge qarsı gúres alıp barǵan;
- 873-jilda Xorasan paytaxtı Nishapurdi iyelewge erisken;
- bul shaxstı qolǵa alıw ushın Xorasan nayıbı Mamun Samanxudattıń aqlıqlarınan járdem soraǵan.

	1	2
Juwap		
Ball:		

3. Tóمندegi mámleketlerdi berilgen maǵlıwmatlar menen durıs sáykesleń.

1. Ğaznawiyler mámleketi

2. Samaniyeler mámleketi

- Narshaxiydiń jazıwınsha, mámleket basqarıwı tiykarınan on diywan arqalı basqarılgan;
- wálayat húkimdarı - wáliy, qala húkimdarı - rais dep atalgan;
- mámlekette taxtqa talabandı anıqlap usınatuǵın keńes xizmet kórsetken;
- mámleket qúdiretli armiyadan tısqarı áskeriy flotqa da iye bolgan;
- VII ásirdiń birinshi yarımında mámleketiń Qıtay menen ekonomikalıq baylanısları jedellesken;
- mámleket rawajlangan dáwirde Mawarawnaxr, Xorasan, Arqa hám Shıǵıs İrandı óz ishine alǵan.

	1	2
Juwap		
Ball:		

4. Orta ásirlerde bolıp ótken sawashlardı durıs sáykeslendirin.

1. Xojend qalası janındaǵı sawash 2. Talos alabındaǵı sawash

- sawash nátiyjesinde Samaniyeler mámleketi tariyx saxnasınan ketedi;
- bul sawashta qıtaylılar jeńliske ushıraydı;
- usı sawashta Sabuktegin qıyanet etip Buxaranı iyeleydi;
- sawash nátiyjesinde qıtaylılar armiyası mámleket aymaǵınan quwıp shıǵarıldı;
- qaraxaniyeler hám qaraqıtaylar arasında bolıp ótedi;
- qaraxaniyeler eloqxanı Maxmudqa qıyratıwshi soqqı beriledi.

	1	2
Juwap		
Ball:		

5. Tariyqatlar menen baylanıslı maǵlıwmatlardı durıs sáykeslendirin.

1. Yassawiya tariqatı

2. Kubraviya tariqatı

- dúnyadan waz keshiwdi biykarlaydı;
- kámalǵa jetisiwge ózlestiriw hám dúnyadan waz keshiw arqalı erisiw ideyası alǵa súriledi;
- usı tariyqat Mawarawnaxr, Xorasan hám Xorezmde keń tarqaladı;
- hár qanday awır demlerde de Watandı qorǵaw hám onıń gárezsizligi ushın gúreske shaqıradı;
- insan zatı sharip dárejesinde ulıǵlanadı;
- onıń rawajlanıwına Áliysher Nawayı, Abdurahman Jámiy, Xoja Ahrar sıyaqlı alımlar úlken úles qosqan.

	1	2
Juwap		
Ball:		

6. Ullı alımlar menen baylanıslı maǵlıwmatlardı durıs sáykeslendirin.

1. Abulqosim Mahmud az-Zamaxshariy 2. Burhoniddin al-Marginoniy.

- onıń "Hidoya" shıǵarması musulman huqıqtanıwshıları ushın hám teoriyalıq, hám ámeliy qollanba wazıypasın atqarıp kelgen;
- kalom iliminiń rawajlanıwına úlken úles qosqan hám de Islam áleminde "musılmanlardıń isenimin dúzetiwshi" degen joqarı húrmetke erisken;
- kóp shıǵarmaların Mekkege jazǵanı ushın "Jorulloh" ("Allanıń qońsısı") degen húrmetli atqa miyasar boladı;
- 2000-jılı onıń 1130 jıllıǵı belgilendi hám Samarqandta onıń esteligine baǵıshlangan estelik kompleksi qurıldı;
- val-milla, yaǵnıy Islam dininiń dáliyli, dálili degen húrmetli atqa iye bolǵan;
- Al-Azhar diniy universitetiniń studentleri házir de onıń "Al-kashshof" shıǵarması tiykarında Quranı kárimdi úyrenedi.

	1	2
Juwap		
Ball:		

7. Qalalar menen baylanıslı maǵlıwmatlardı durıs sáykeslendirin.

1. Xojend qalası

2. Buxara qalası.

- 806-jılı Rofe ibn Lays basshılıǵında kóterilis baslanadı;
- Abruy basshılıǵında kóterilis bolıp ótken;
- Sırdárya ekige bólingen jerde jaylasqan;
- Sultan Muxammed elshi Maxmud Yalovashtı 1218-jıldın báhárinde usı qalada qabıl etedi;
- Maxmud Yalovash onı ózine rezidenciya qılǵan hám sol jerden turıp, Mawarawnaxrdı basqarǵan;
- Qarluqlar mámleketiniń paytaxtı esaplangan.

	1	2
Juwap		
Ball:		

8. Jer iyeligine baylanıslı maǵlıwmatlardı durıs sáykeslendirin.

1. Mulki xos (Samaniyeler) 2. Suyurǵal jerler (mongollar)

- bunday jerge iye bolǵan múlk iyeleri salıq hám tólemlerden azat etilgen;
- joqarı mártebeli ruwxanıylar hám sayidler qolındaǵı jerler;
- Shaǵatay ulısında húkimdar hám nayıplarǵa qarastı jerler bolǵan;
- mámleketke kóbinese zúraáttiń 1/10 esabında ushr salıǵı tólengen;

- e) tiykarınan suwsız hám taw aldı jerlerinen ibarat bolgan;
 f) bul jerler áwladtan áwladqa miyras túrinde ótken.

	1	2
Juwap		
Ball:		

9. Tóمندegi shıǵarmalardı berilgen maǵlıwmatlar menen durıs sáykesleń.

1. "Qutadǵu bilig" 2. "Devoni luǵotit turk"

- a) ásirler dawamında musulman mámleketlerindeki huqıqtanıwshılar ushın teoriyalıq hám ámeliy qollanba wazıypasın atqarıp kelgen;
 b) shıǵarma dáslepki universal sózlik bolıp, óz avtorın dúnyaǵa enciklopediyalıq alım sıpatında tanıtqan;
 c) bul shıǵarma islam huqıqtanıwı boyınsha jetik derek esaplangan;
 d) shıǵarmada árıwayı xalıq, miynetkesh insan ayrıqsha húrmet penen súwretlenedi;
 e) shıǵarmada dúnya kartasınıń qosımsha etilgeni, onıń qádirin jáne de asırǵan;
 f) shıǵarmada insan hám onıń sociallıq mánisi, ómirdegi ornı hám wazıypası hár tárepleme tallanadı;

	1	2
Juwap		
Ball:		

10. Xorezmshahlardı berilgen maǵlıwmatlar menen durıs sáykeslestiriń.

1. Takash 2. Alovuddin Muhammad

- a) 1187-1193-jılları Nishapur, Ray hám Marv qalaların basıp aladı;
 b) onıń sarayında 27 húkimdar hám olardıń wákilleri bárqulla boysınıwda bolǵan;
 c) dáslep, túrkmen hám qıpshaqlardı ózine boysındıradı;
 d) Toǵrulǵa qıyratıwshı soqqı berip, Irandı Xorezmge boysındıradı;
 e) óz húkimdarlıǵınıń aqırında 6 bilimdan wákillerinen ibarat "Mámleketlik keńes"ti shólkemlestiredi;
 f) "xorezmshah" ataǵın tiklep, bunday at penen ulıǵlansa da, Seljukiyler mámleketiniń sadıq nayıbı bolıp qalǵan edi.

	1	2
Juwap		
Ball:		

5-soraw

1. Duris sáykeslestirilgen juwaptı jazıń.

Jıl	Shaxs	Waqıya
1381-jıl	Amir Temur	<u>A</u>
<u>B</u>	Ámir Husayn	Eki kúnlik qamaldan keyin Amir Temurǵa baǵınıwǵa májbúr boldı
1365-jıl	<u>C</u>	Tashkent penen Shinaz arasındaǵı Shırshıq dáryası boyında bolıp ótken sawashta jeńiske eristi

1. 1370-jıl
2. Ilyasxoja
3. Tuǵluq Temur
4. Xorezmge besinshi márte júris qılıp, onı pútkilley boysındıradı
5. Hirot, Seiston, Mozandárandı iyelep, Xorasanda da óz húkimdarlıǵın ornattı
6. 1363-jıl

	A	B	C
Juwap			
Ball			

2. Duris sáykeslestirilgen juwaptı jazıń.

Jıl	Shaxs	Waqıya
1385-jıl	Amir Temur	<u>A</u>
<u>B</u>	Klavixo	óz jurtna qaytıp keldi
1553-jıl.	<u>C</u>	Evropa ilimpazlarınıń Amir Temur haqqındaǵı birinshi izertlewi esaplangan "Skifiyalı Tamerlannıń ullılıǵı" shıǵarması basıp shıǵarıldı.

1. 1404-jıl
2. Franciya hám Angliyaǵa arnawlı elshiler arqalı Karl VI hám Genrix IV atlarına xatlar jollaydı
3. Perondino
4. 1406-jıl
5. Peru Meksika
6. Mısır sultanı Barquq penen rásmiy baylanısları baslandı

	A	B	C
Juwap			
Ball			

3. Duris sáykeslestirilgen juwaptı jazıń.

Jıl	Shaxs	Waqıya
1405-jıl	Xalil Sultan Mırza	<u> A </u> .
<u> B </u> .	Ámir Xudaydat	Oratepa hám Shaxruxiya qalaların ańsat ǵana qolǵa kirgizip, Samarqand tárepke ásker tartad
1411-1412-jıllar	<u> C </u> .	Mawarawnaxr hám Túrktannıń tolıq basqarıwı onıń qolına ótedi

1. 1409-jıl

2. Pir Ali taz basshılıǵındaǵı til biriktiriwshiler qolına túsip qaza tabadı.

3. Shaxrux Mırza

4. Samarqandtı iyelep, ózin Mawarawnaxrdıń joqarı húkimdarı dep járiyalaydı.

5. 1410-jıl

6. Mirza Ulugbek

	A	B	C
Juwap			
Ball			

4. Duris sáykeslestirilgen juwaptı jazıń

Jıl	Shaxs	Waqıya
1410-jıl	<u> A </u> .	óz awqamsları menen Ulugbekke qarsı urısıp, onı jeńiliske ushıratadı
1425-jıl	Mırza Ulugbek	<u> B </u> .
<u> C </u> .	Shaxrux	Xorezmdi Altın Orda iyeliginen qaytıp aladı

1. Xalil Sultan Mırza

2. Issıq kól janında júz bergen soqlıǵıswda mongollar ústinen jeńiske erisedi

3. 1409-jıl

4. 1413-jıl

5. Shayx Nuriddin

6. Damashq awılında júz bergen sawashta jeńiliske ushıraǵan

	A	B	C
Juwap			
Ball			

5. Duris sáykeslestirilgen juwaptı jazıń.

Jıl	Shaxs	Waqıya
1408-jıl	Miranshax	<u> A </u> .
<u> B </u> .	Ulugbek	Fergana hám Qashǵardı iyelewge erisedi.
1447-jıl	<u> C </u> .	Xorasan taxtıń iyelewge eristi

1. 1414-jıl

2. Waziri Pir Ali Toz basshılıq etken til biriktiriwshiler tárepinen óltirilgen

3. 1418-jıl

4. Qara Yusuf penen bolğan sawashta jeńiliske ushıraǵanı nátiyjesinde Ázerbayjan hám Irak wálayatları temuriyler qolınan ketedi

5. Alauddavla

6. Husayn Bayqara

	A	B	C
Juwap			
Ball			

6. Durıs sáykeslestirilgen juwaptı jazıń.

jil	Shaxs	Waqıya
1451-jil.	<u> A </u> .	Abulxayırhan járdeminde Samarqandı iyelep, Mawarawnnaxr húkimdarına aylanadı.
<u> B </u> .	Xoja Ubaydulloh Ahror	Samarqand qamal etilgende kelispewshilikke qatań aralasıp, qarsılaslardı jarastradı.
1425-jil.	Mirza Ulugbek	<u> C </u> .

1. Abulqosim Bobur.

2. Jizzax jaqınındaǵı Jılan ótti oypatında jartasqa ózine tán "zafarnama" jazdırıladı.

3. Abu SaiD

4. 1449-jil.

5. Inisi Abdulazizge qarsı Samarqand ámirleriniń narazılıǵın saplastırıwǵa májbúr boladı.

6. 1454-jil.

	A	B	C
Juwap			
Ball			

7. Durıs sáykeslestirilgen juwaptı jazıń

jil	Shaxs	Waqıya
1404-jil	<u> A </u> .	Samarqandqa keld
<u> B </u> .	Bayazid	Ámir Temur tárepinen tutqıńǵa alındı
1457-jil.	Abu Said	<u> C </u> .

1. Genrix IV

2. Gerat taxtın iyelep, Mawarawnnaxr hám Xorasandı birlestiriwge eristi

3. Klavixo

4. 1395-jil

5. Bulunǵur dáryası boyındaǵı sawashta Mirza Abdulla ústinen jeńiske eristi

6. 1402-jil.

	A	B	C
Juwap			
Ball			

8. Duris sáykeslestirilgen juwaptı jazıń

Jıl	Shaxs	Maǵlıwmat
1370-jıl	Amir Temur	<u> A </u> .
1582-jıl	<u> B </u> .	Seveliyada "Esdalikler" kitabı baspadan shıqtı
<u> C </u> .	Shaxrux	derlik bes jıl dawam etken óz ara gúres hám kóterilislerge shek qoyıp Mawarawnnaxr hám Xorasanda óz húkimdarlıǵın ornattı.

1. Klavixo
2. Mısr húkimdarı Barquqtıń boysınıwına májbúr etti
3. 1409-jıl
4. Xristofor Morlo
5. Sayyid Baraka menen ushırasıp, onnan joqarı hákimiyat belgilerin alıwǵa miyasar boldı
6. 1412-jıl

	A	B	C
Juwap			
Ball			

9. Duris sáykeslestirilgen juwaptı jazıń

Jıl	Aymaq	Maǵlıwmat
1410-jıl	Mawarawnnaxr	<u> A </u> .
<u> B </u> .	Tarnob janında	Alouddavla 90 mıń adamlıq armiyadan jeńiliske ushırap, Xorasan taxtınan ayırıldı
1449-jıl	<u> C </u> .	Mırza Uluǵbek Abdulatif penen bolǵan sawashta jeńiliske ushırap, táslim boladı

1. Xorezmdi iyelep, mámleketiniń batis hám qubla shegaralarınıń qáwipsizligin turaqlastıradı.
2. Damask awılı
3. 1451-jıl
4. Mırza Uluǵbekke qarsı Túrktan hákimi qozgalań kóteredi
5. Bulunǵur kanalı boyında
6. 1448-jıl

	A	B	C
Juwap			
Ball			

10. Duris sáykeslestirilgen juwaptı jazıń.

Ásir	Aymaq	Maǵlıwmat
XIV	Iran hám Orta Aziya	_____ A _____.
XV ásir	_____ B _____.	pútin bir astronomiya mektebi jaratıldı.
_____ C _____.	Samarqand	Xorezmshahlar húkimdarlıǵına qarsı qala xalqı kóterilis kóterdi.

1. XIII ásir
2. Mongollar zulımlıǵına qarsı sarbadorlar háreketi bolıp ótti
3. Waba tarqalıp, qırıq mıń xalıqtıń ómirine zıyan keldi
4. Hirot
5. Samarqand
6. XII ásir

	A	B	C
Juwap			
Ball			

6-soraw

1. Tómendegilerden Abılqayırخان menen baylanıslı 2 duris juwaptı anıqlań.
 - a) Dashti Qıpshaqtıń shıǵıs bóliminde "Ózbek ulısı" dep atalǵan mámleketke tiykar saldı;
 - b) Mawarawnnaxr hám Xorasan temuriyzadlarına hám de Mongolstan húkimdarlarına ishki qarsılaslarına qarsı gúreste áskeriy járdem kórsete basladı;
 - c) mámleket paytaxtın Sıǵnaqqa kóshiriwi Temuriylerge qarsı gúreske kirirkenligin ańlatar edi.
 - d) Mawarawnnaxrdıń abıraylı mámleketlik ǵayratkerleri shayxulislam Abulmakorim bassılıǵında onı Samarqand taxtın iyelewge shaqırdı.

Juwap:		
Ball:		

2. Babur Mırza hám inisi Jahangir Mırza ortasındaǵı áskeriy-siyasiy keskinlikti saplastırǵan shártnama menen baylanıslı 2 duris juwaptı anıqlań.
 - a) Jáhángir Mırza Andijandı iyelep, Samarqand dawagerliginen waz keshti;
 - b) Sırdáryanıń arqa tárepi Aysi qalası menen Jáhángirde qaldı;
 - c) Babur Mırza Andijanǵa tiymeytuǵın, tek Samarqand penen sheklenetuǵın boldı;
 - d) Sırdáryanıń qubla tárepi Andijan qalası menen Baburda qalatuǵın boldı.

Juwap:		
Ball:		

3. Sultan Xuseyin Bayqara hám Badiuzzaman ortasında urıs kelip shıǵıwına qanday faktorlar sebep boldı?
 - a) Mazandaran hám Seistonniń Muzaffar Xuseyin Mırzaǵa sawǵa etiliwi;
 - b) Sultan Xuseyin Bayqaranıń Muzaffar Xuseyin Mırzaǵa nahaqtan jaqınlasıwı;
 - c) Badiuzzaman ulı Mumin Mırzanıń óltiriliwi;

d) zafarnamada Badiuzzamonniń atı inisinen keyin tilge alınıwı.

Juwap:		
Ball:		

4. Deshti Qıpsshaqtaǵı ózbek qáwimleri ne sebepten Muhammed Shaybaniyxanniń hákimiyat basına keliwin qollap-quwatladı?

a) Abılqayırخان óliminen soń baslanǵan óz ara qırǵınlardıń jáne tákirarlanıwın qálemes edi;

b) Temuriyeler tartıp alǵan shıǵıs wálayatlardı qaytarıwǵa birden-bir kúsh Shaybaniyxan dep bilgen;

c) Xorasan arqalı ótetuǵın sawda jolları ústinen tolıq qadaǵalawdı qolǵa alıw niyetinde edi;

d) ózbek qáwimleri kópten beri tolıq otırıqshi turmis tárizinde jasawǵa úmit etip kelgen.

Juwap:		
Ball:		

5. Shaybaniy Ubaydullaxanniń tariyxımızdaǵı xızmetleri nelerden ibarat?

a) Samarqandıń paytaxt sıpatındaǵı abırayın hár tárepleme arttırdı;

b) Ismayıl Safaviy armiyasınıń hújimlerin saplastırıp, Mawarawnnaxrdı olardıń áskeriy-siyasiy basımınan saqlap qaldı;

c) Baburiy húkimdar Shahjáhán menen elshilik baylanısların rawajlandırdı;

d) mámleket ishindegi sıyasıy pıtıranqılıqtı saplastırdı.

Juwap:		
Ball:		

6. Shaybaniy Pirmuhammed II húkimdarlıǵı dáwirinde Buxara xanlıǵınıń sırtqı siyasatında qanday ózgerisler júz berdi?

a) Iran húkimdarı shah Abbas bastırıp kirip, Nishapur, Sabzavor, Mashhad, Hirattı iyeledi;

b) Iranǵa qarsı birgelikte háreket etiw usınısı menen Rossıyaǵa Palwanquli qurshı basshılıǵında elshi jiberdi;

c) Xorezm Buxara xanlıǵı qaramaǵınan shıǵıp, óziniń mámleketlik gárezsizligin tiklep aldı;

d) Rossıya tárepinen Buxara xanlıǵı menen sawda-satıq baylanıslarında kemsitiw siyasatı júrgize basladı.

Juwap:		
Ball:		

7. Subhanqulixan dáwirinde Buxara xanlıǵındaǵı awhal quramalı ekenligi qaysı proceslerde kórinde?

a) balası qolınan Balxqa qashıp, Hindstan patshası temuriyzada Shahjáhánnan járdem soraydı;

- b) wálayatlardaǵı ámir hám beklerdiń oraylıq hákimiyattan gárezsizlik bolıw jolındaǵı háreketlerine qarsı gúres alıp baradı;
- c) Iran járdeminde óz dárejesin bekkemlewge urınǵanlıǵı húkimdar ulların táshwishke saladı;
- d) Xiywa xanı Anushaxan belgili múddet Samarqandı iyelep, óz atına xutba oqıttıradı.

Juwap:		
Ball:		

8. Ashtarxaniyeler húkimdarı Ubaydullaxan II oraylıq hákimiyattı bekkemlew maqsetinde qanday ilajlardı ámelge asırdı?

- a) iri jer iyeleri hám Joybar shayxların salıq tólemew jeńilliginen ayırdı;
- b) tanhadarlardı óz mülkinen keletuǵın dáramatlarınan ayırıp, salıq hám minnetlemeler muǵdarın kóbeytti;
- c) Tarxan jarlıǵın shıǵarıp, xalıqtı sawda dáramatınan tóleytuǵın bajı salıǵınan azat etti;
- d) xiroj muǵdarın kemeytip, ónermentlerdi májbúriy miynetke tartıwdı qadaǵan etti.

Juwap:		
Ball:		

9. Shaybaniyeler mámleket basqarıwında nayıp qanday orınǵa iye edi?

- a) mámleket lawazımları ishinde eń joqarısı esaplangan;
- b) xannıń jaqın hám isenimli adamı sanalǵan;
- c) mámlekette ádillik ólshemlerine ámel etiliwin qadaǵalap bargan;
- d) zárúr bolǵanda elshilik wazıypasın da atqarǵan.

Juwap:		
Ball:		

10. Shaybaniyeler awıl xojalıǵın rawajlandırıw ushın qanday ilajlardı ámelge asırdı?

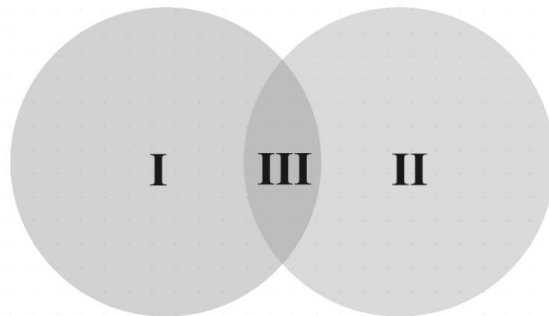
- a) suyurǵal jerlerinin suwǵa jaqın bólegi 20 tanaptan etip iri jer iyelerine bólip berildi;
- b) tanhadarlar jerleriniń bir bólimi konfiskaciya etilip, kámbagal hám batrak diyqanlarǵa bólip berildi;
- c) ózleri jasap kelgen orınlarınan qashıp ketken diyqanlar hám mayda jer-múlik iyeleri tawıp alıp kelindi hám de jerleri qaytarıp berildi;
- d) jerden ónimli paydalanıw ushın jer iyelerine mámleket tárepinen járdem berildi.

Juwap:		
Ball:		

7-soraw

1. Venn diagrammasına súyenip, tómende berilgen **manǵıt** húkimdarları menen baylanıslı tariyxıy waqıyalardı salıstırın.

I. Muhammed Rahimbiy II. Shahmurat

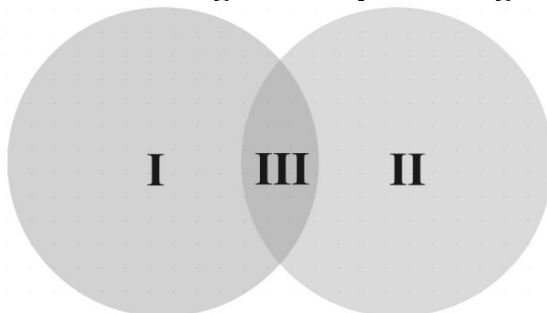

- a) Samarqandı tiklew sharaların kórdi;
- b) ǵalaba xalıqqa súyenip is tutti hám ádalat principlerine qatań ámel etti;
- c) barlıq mańǵıt beklerine úlken jer-múlikti tanha etip berdi;
- d) Buxaraniń pútkil xalqın Xiywa xanlıǵına qarsı mámleketti qorǵawǵa shaqırdı;
- e) oraylıq hákimiyatqa boysınbawǵa urınǵan qáwimlerdi jasap turǵan jerlerinen kóshirip jiberiw ámeliyatın qollanadı.

	I	II	III
Juwap			
Ball			

2. Venn diagrammasına súyenip, tómende berilgen tariyxıy waqıyalardı salıstırın.

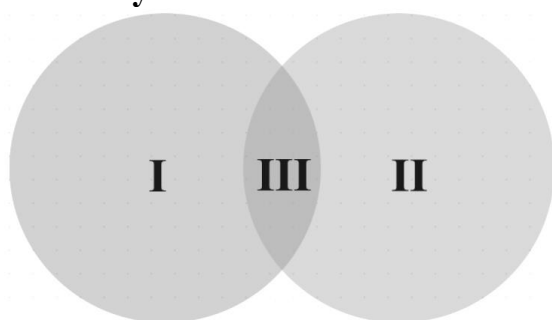
I. Buxara ámirliǵı II. Qoqan xanlıǵı

- a) Ámiwdárya óz ańǵarın ózgeritiwi nátiyjesinde mámleket ekonomikalıq kriziske duwshar boldı;
- b) XIX ásirdeń birinshi yarımında Orátóbe ushın birneshe gúres alıp bardı;
- c) 1832-jılı Pekinde Qıtay menen shártnamaǵa qol qoyıldı;
- d) XIX ásirdeń birinshi yarımında aymaǵı 200 mıń²di qurap, xalqı 2 million adamnan ibarat edi;
- e) A.Bekovich-Cherkasskiy basshılıǵındaǵı ekspediciya qayǵılı tamamlandı.

	I	II	III
Juwap			
Ball			

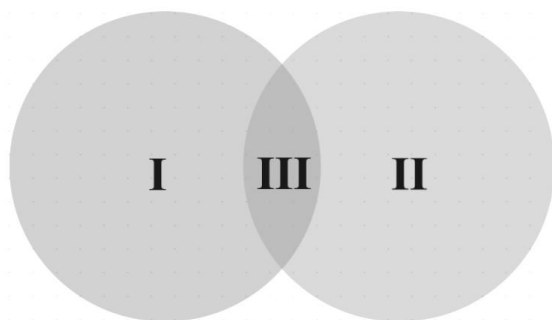
3. Venn diagrammasına súyenip, tómende berilgen tariyxıy waqıyalardı salıstırın.
I. Ámir Haydar II. Muhammed Rahimxan I.

- a) mámleketlik basqarıw sistemasın reformalap, Joqarı Keńes hám Kishi keńeslerdi engizedi;
- b) Arabxan hám Muhammed Amin inaq medreselerin qaytadan qurdıradı;
- c) 1804-jılı Marıda inisi Dinnasırbek bassılıǵında kóterilis kóteriledi;
- d) Shahrısabz hám Kitabtı boysındırıw ushın 30 jıl dawamında gúres alıp baradı;
- e) 1822-jılı Marı ushın gúres alıp baradı.

	I	II	III
Juwap			
Ball			

4. Venn diagrammasına súyenip, tómende berilgen tariyxıy waqıyalardı salıstırın.
I. Arab Muhammedxan II. Elbarsxan (shaybanıy)

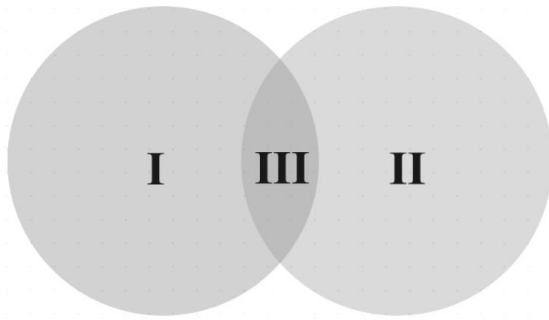

- a) Wázir qalasın Iran áskerlerinen azat etkeni húrmetine óz ullarının atına "ǵazı" laqabın qosıp aytıwdı buyıradı;
- b) óz mámleketiniń paytaxtın ózgerdedi;
- c) qońıratlar dinastiyasınıń húkimdarlıǵın rásmiy járiyalaydı;
- d) onıń húkimdarlıǵı dáwirinde mámleket Xiywa xanlıǵı dep atala basladı;
- e) bajıxana sistemasın reformalap, mámlekette ishkilikti qadaǵan etedi.

	I	II	III
Juwap			
Ball			

5. Venn diagrammasına tiykarlanıp tómende berilgen baylanıslı tariyxıy waqıyalardı salıstırınız.

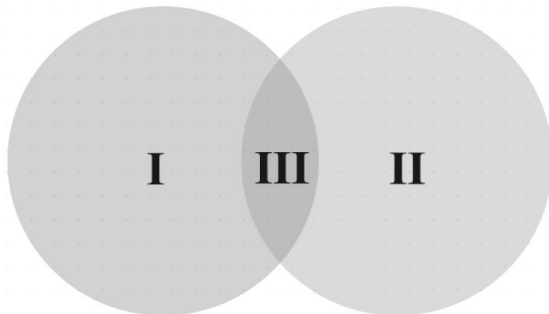
I. Ubaydullaxan II. Abdullaxan II.

- Balxtı Iran safaviyelerinen tartıp alıp, ol jerde inisi Vali Muhammedti hákim etip tayınladı;
- sefaviylerge qarsı güreste ruwxiy ilham beriwshısı bolğan **Abdulla Sabroniy** tárepinen qollap-quwatlandı;
- Xorezmge hújim etip, Xiywa xanlǵın boysındırdı;
- mámleket wálayatların ullarına hám jaqın tuwısqanlarına múlk etip bólip beriwi nátiyjesinde siyasiy pıtırańqılıq hawij aladı;
- Safaviylerge qarsı güres alıp barıw nátiyjesinde Xorasannıń shıǵıs bólimin iyeledi.

	I	II.	III.
Juwap			
Ball			

6. Venn diagrammasına súyenip, tómende berilgen tariyxıy waqıyalardı salıstırın.
I. Abulfayzخان II. Elbarsخان (*Shıńǵıs*)

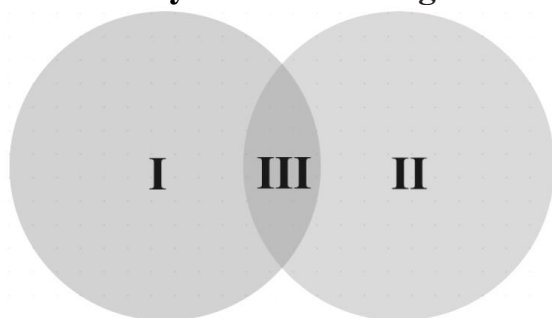

- 1740-jıl Iran shahı Nadirshah hújimine ushıradı;
- mámlekettiń basqarıw dúzilisin ózgertip, ayırım wálayatlar hákimligine; ruw baslıqların tayınladı;
- mámleket turmısında abırayı kúsheyip baratırǵan ámirler hám aqsúyekler qolında bir quwırshaq húkimdargá aylandı;
- Qazaq xanlǵınan shıqqan shıńǵıs áwladınıń Xiywa xanlǵındaǵı dáslepki húkimdarı esaplanadı;
- óz hákimiyatın bekkemlew hám Buxaraga gárezlilikten qutılıwǵa umtılıp, Rossiya menen baylanıslardı bekkemlewge háreket etti.

	I	II.	III.
Juwap			
Ball			

7. Venn diagrammasına súyenip, tómente berilgen tariyxıy waqıyalardı salıstırın.

I. Asfandiyarxan II. Abulgázi Bahadırxan.

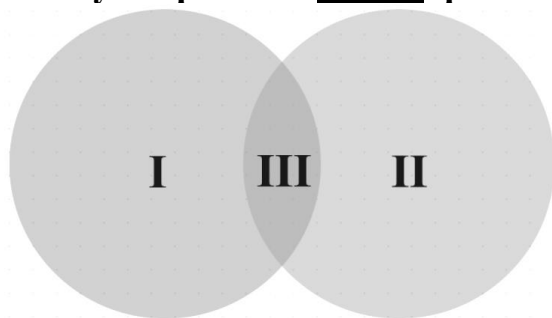

- 1621-jılǵı kóterilis waqtında ákesi tárepinde turıp urısqa qatnastı.
- Xorezm tariyxtı jazıw mektebine tiykar saldı;
- húkimdarlıǵı dáwirinde yawmıt qáwiminiń táǵdiri Xiywa xanlıǵı menen úzil-kesil baylanısp, xanlıq puqaraları quramına alındı;
- óziniń atı menen atalatuǵın medrese, kárwansaray, tim, 111 bólmeden ibarat Tashháwli sarayın qurdırdı;
- Abbas I járdeminde Xiywa taxtıń iyelep, 20 jıl húkimdarlıq etedi;

	I	II.	III.
Juwap			
Ball			

8. Venn diagrammasına súyenip, tómente berilgen tariyxıy waqıyalardı salıstırın.

I. Xiywa qalası II. Qoqan qalası

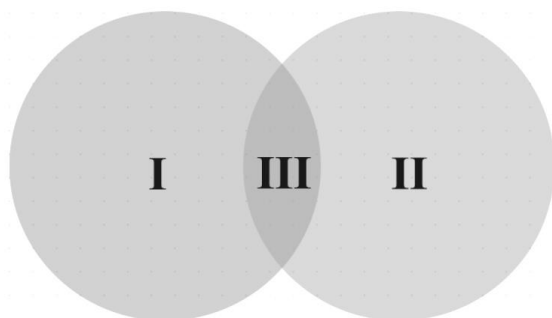

- XV ásirdeń baslap Xiywa xanlıǵınıń orayına aylanǵan;
- qalada 38 kárwansaray bolıp, hár jılı 12-15 túyede mal kelgen;
- qala 1842-jılı diywal menen qorshalǵan;
- qalanıń Góne arkı janında Kelte Minar atı menen belgili bolǵan minara boy tiklegen;
- qala 12 dahaǵa bólingenligi ushın da qalaǵa 12 dárwazadan kirilgen.

	I	II	III
Juwap			
Ball			

9. Venn diagrammasına súyenip, tómente berilgen tariyxıy waqıyalardı salıstırın.

I. Munis Xorezmiy II. Ogahiy

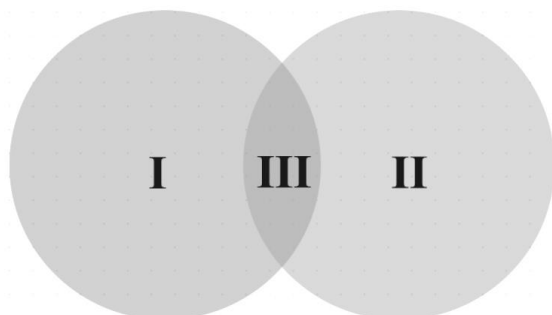

- sheber awdarmashı bolıp, Nizamiy Ganjaviydiń "Xamsa"sınan ayırım dástanlardı ózbek tiline awdarǵan;
- Xiywa xanı sarayında murab lawazımında xizmet kórsetken;
- onıń 20 mıńnan artıq qatarlardan ibarat "Ashıqlar dostı" dewanı bolıp, xatkerler tárepinen kóshirilip ájayıp kitap halına keltirilgen;
- onıń qálemine tiyisli shıǵarma Xiywa xanlıǵınıń 1512-1663-jıllardaǵı tariyxı boyınsha bahalı maǵlıwmatlar beredi;
- Muhammed Raximxan I dáwirinde dáslep sipohi, keyin ala qazı ásker lawazımında xizmet kórsetken.

	I	II	III
Juwap			
Ball			

10. Venn diagrammasına súyenip, tómente berilgen tariyxıy waqıyalardı salıstırın.

I. Muhammed Raximxan I II. Alımxan

- iri aqsúyekler hám ruwxanıylerdiń qollap-quwatlawı nátiyjesinde hákimiyattı iyelep, qońratlar dinastiyasına tiykar saldı;
- óz mámleketinde birinshi bolıp turaqlı armiya dúzdi;
- kámbaǵal hám qálenderlerge jer hám sharwa malların berip, olardı miynetke tarttı;
- Tashkentten shaqırılǵan armiya járdeminde qıpshaqlar húkimdarlıǵına shek qoydı;
- XIX ásir baslarında Awǵanstanda hákimiyat ushın gúresip atırǵan Shah. Maxmuđtıń ekinshi márte hákimiyat basına keliwine járdem berdi.

	I	II.	III.
Juwap			
Ball			

8-soraw

1. Tómendegilerden waqıya hám onıń nátiyjesi durıs yaqı nadurıs ekenligin anıqlań.

№	Waqıya	Nátiyje
1.	Shingisxan Úrgenish qalasın iyelep, Ámiwdárya bógetin buzdırǵanlıǵı aqıbetinde Ámiwdárya ańǵarı ózgerdi.	Aral boyı qaraqalpaqlarınıń bir bólimi Volga hám Ural dáryaları boylarına Sırdárya oazislerine kóship ketiwge májbúr boldı.
2.	XVI ásirdeń ekinshi yarımında Noǵay xanlıǵı bólsheklenedi.	Qaraqalpaqlar Sırdáryanıń tómenge eteklerine kóship keldi hám qazaqlardıń kishi Júz xanlıǵı quramına kirdi.
3.	Xiywa xanı Said Muxammedxan qaraqalpaq xalqınıń qattı basımı astında olarǵa ózin-ózi basqarıw huqıqın berdi.	Xiywa xanlıǵı quramında bolsa da, qaraqalpaqlar mámleketshiligi ámelde tiklendi hám pútkil hákimiyat inaq qolında toplandı.

	Durıs			Nadurıs		
Juwap:						
Ball:						

2. Tómendegilerden waqıya hám onıń nátiyjesi durıs yaqı nadurıs ekenligin anıqlań.

Joq	Waqıya	Nátiyje
1.	Qaraqalpaqlar Kishi Júz xanı Abılqayırxanǵa qarsı alıp barǵan urısta jeńildi.	Sırdarya boyındaǵı qaraqalpaqlar hár jaqqa tarqap ketti.
2.	Xiywa xanı Allaqulixan Aydosbiy bassılıǵındaǵı kóterilisti bastırıw ushın ásker jiberdi.	armiya jeńiliske ushırap, paytaxtı Jankent bolǵan qaraqalpaqlar mámleketi júzege keldi.
3.	1731-jılı Rossiya óz elshisi M. Tevkelevti Abulxarxan aldına jiberdi.	Kishi júz quramındaǵı qaraqalpaqlar Rossiya puqaralığına qabıl etildi.

	Durıs			Nadurıs		
Juwap:						
Ball:						

3. Tóمندegilerden waqıya hám onıń nátiyjesi durıs yađi nadurıs ekenligin aniqlań.

Joq	Waqıya	Nátiyje
1.	Xiywa xanı Allaqulıxan Buxara ámirliğine qarsı hújim jasadı.	Ámir Haydar 40 kún qamal qılğan Qoqan qalasın taslap ketiwge májbúr boldı.
2.	1740-jılı Fergana oypatlıgına jungarlar hújim jasadı.	Jungarlarga qarsı gúreste qıpshaqlar mınlarga járdem berip, hújim júdá qıymshılıq penen qaytarıldı.
3.	XVIII ásirdeń ekinshi yarımında Qoqan xanlığı Qıtay hújimine ushıradı.	Qoqan jeńilip, Erdanabiy hákimiyatı kriziske ushıradı.

	Durıs	Nadurıs
Juwap:		
Ball:		

4. Tóمندegilerden waqıya hám onıń nátiyjesi durıs yađi nadurıs ekenligin aniqlań.

№	Waqıya	Nátiyje
1.	1832-jılı Pekinde Qoqan-Qıtay shártnamasına qol qoyıldı.	Qıtay húkimdarı Qashqarda sawdagerlerden bajı jıynaw huqıqın qolğa kirgizdi.
2.	1842-jılı Qoqan xanlığı aymağında úlken kóterilis kóterildi.	Buxara ámiriniń Qoqandağı nayıbı hám beklar hákimiyatı saplastırıldı.
3.	Narbotabiy Namangan hákimi Írisqulıbiyge qarsı láchker tarttı.	Írisqulıbiy jeńiske erisip, Xojend hám Oratóbede hákimiyattı qolğa aldı.

	Durıs	Nadurıs
Juwap:		
Ball:		

5. Tóمندegilerden waqıya hám onıń nátiyjesi durıs yađi nadurıs ekenligin aniqlań.

Joq	Waqıya	Nátiyje
1.	Erdanabiy Qıtay menen kemsitiwshi shártnamağa qol qoyıwğa májbúr boldı.	Qoqan xanlığı óziniń Qıtayğa gárezlilikin tán aldı.
2.	Osh xalqı salıqlardıń hádden tıs awırılıgınan 1845-jılı qozgalań kóterdi.	Musulmanqul qozgalańdı bastırıp, kúyew balası Sheralixandı ol jerde hákim etip tayınlaydı.
3.	Madalixan 1825-jılı Qashqar xalqınıń Qıtayğa qarsı azatlıq gúresin qollap-quwatladı.	Qıtay húkimeti Qoqanıń Shıgıs Túrstanda alıp baratuğın sawda jumısların qadağan etti.

	Durıs			Nadurıs		
Juwap:						
Ball:						

6. Tómendegilerden waqıya hám onıń nátiyjesi durıs yaqı nadurıs ekenligin aniqlań.

№	Waqıya	Nátiyje
1.	Ámir Haydar Osmaniylar sultanı Maxmud II ge Xiywa hám Qoqan xanlıqları ústinen arız etip xat jiberdi.	Sultan Maxmud II Qoqan xanlığının Buxara ámirliği aldında gárezsiz mámleket statusın tán aldı.
2.	Yusufxoja Qashqardı iyelep, Yarkentti iyelew ushın áskeriy háreketler alıp bardı.	Qoqan húkimeti qattı tınıshsızlanıp, Yusifxojağa qarsı úlken armiya jiberdi.
3.	Madalixan 1825-jılı Qashqar xalqının Qıtayğa qarsı azatlıq gúresin qollap-quwatladı.	Qıtay húkimeti Qoqannın Shıǵıs Túrkiстанda alıp baratuǵın sawda jumısların qadaǵan etti.

	Durıs			Nadurıs		
Juwap:						
Ball:						

7. Tómendegilerden waqıya hám onıń nátiyjesi durıs yaqı nadurıs ekenligin aniqlań.

№	Waqıya	Nátiyje
1.	1726-jılı qazaqlardıń Kishi Júz xanı Abılqayırhan Peterburgqa óz elshilerin jiberdi.	Rossiya elshilerdi qabıllap, 40 mıń adamlıq armiya menen járdem beriw ótinishin orınlaytuǵın boldı.
2.	Ernanabiy Osh hám Ózgen wálayatların boysındırdı.	Qoqannın Xiywa xanlığı menen qatnasıqları buzılıp, elshilik baylanısları waqtınsha úzildi.
3.	Madalixan Osmaniylar sultanlığına elshi jiberip, sultannan Qoqanğa qural-jaraq ustaların jiberiwdi soradı.	Osmanlılar tárepinen bul ótinish biykar etildi.

	Durıs			Nadurıs		
Juwap:	3			1	2	
Ball:						

8. Tóمندegilerden waqıya hám onıń nátiyjesi durıs yáki nadurıs ekenligin aniqlań.

№	Waqıya	Nátiyje
1.	XIII ósirdiń 20-jıllarında qaraqalpaqlar Shıńǵısxan hújimine duwshar boldı	paytaxtı Kerder qalası bolǵan mámleket kriziske ushıradı.
2.	Rossiya hám Qoqan xanlıǵı Orta júz qazaqlarınıń qáwenderi bolıwǵa dawagerlik etip atırǵan edi.	1825-jılǵı Qoqan - Rossiya elshiligi nátiyjesiz tamamlandı.
3.	Alimxan áskeriy reforma ótkerip, turaqlı armiya dúzdi.	Ahangaran oazisi, Shimkent, Sayram, Túrkıstan aymaqları Qoqan xanlıǵı quramına kirdi.

	Durıs			Nadurıs		
Juwap:						
Ball:						

9. Tóمندegilerden waqıya hám onıń nátiyjesi durıs yaki nadurıs ekenligin aniqlań.

Joq	Waqıya	Nátiyje
1.	1842-jılı Buxara ámirliği Qoqan xanlıǵına hújim etti.	Qoqan xanlıǵınıń Nikolay I menen jolǵa qoyǵan elshilik nátiyjeleri joq boldı.
2.	1723-jılı jungarlar Sırdáryanıń orta bólimin iyeledi.	Úlken júz xanlıǵınıń arqa bólimi jungarlar qolına ótip, jergilikli xalıq olarǵa bajı tólewge májbúr boldı.
3.	Shaxruxbiy Qoqanda hákimiyattı óz qolına alıp, Tóbeqorǵandı rezidenciyasına aylandırdı.	Abdulazizxan oǵan atalıq dárejesin berip, gárezsizligin tán alıwǵa májbúr boladı.

	Durıs			Nadurıs		
Juwap:						
Ball:						

10. Tóمندegilerden waqıya hám onıń nátiyjesi durıs yaki nadurıs ekenligin aniqlań.

№	Waqıya	Nátiyje
1.	Musulmanqul mıńbası rus komandirligi wákili V. Velyaminov-Zernov penen jasırın túrde ushırastı.	Sheralıxan Musılmanqul hám qıpshaqlar húkimdarlıǵına shek qoyıwǵa qarar etti.
2.	Abdulkarimbiy dáwirinde qıpshaqlardıń zorlıq hám talawshılıǵı júz berdi.	1732-jılı dúzilgen ózbek qáwimleriniń awqamı tarqalıp ketti.

3.	Erđanabiy Qıtay menen kemsitiwshi shártnamaǵa qol qoyıwǵa májbúr boldı.	Qoqan xanlıǵı óziniń Qıtayǵa ǵárezliligin tán aldı.
----	---	---

	Durıs			nadurıs		
Juwap:						
Ball:						

9-soraw

1. Tómenдеgi maǵlıwmatlardı analizlep, hádiyse hám onıń nátiyjesiniń durıs yađi nadurıs ekenligin anıqlań.

	Waqıya	Nátiyje
1.	Ámir Nasrulla inglis elshileri Ch. Stoddart hám A. Konollidi óltirdi.	Angliya húkimeti Buxaraǵa qarsı Awǵanstan menen pitim dúzip olardı qurallandırdı.
2.	Zirabulaq sawashınan keyin Ámir Muzaffar óz jeńilgenligin tán alıp fon Kaufmannıń jana shegaraları haqqındaǵı usınısın qabıl etti.	Rossiya imperiyası basıp alıwshılıq atlanıslarınıń úshinshi basqıshı óz juwmaǵına jetti.
3.	1877-jılı Tashkentte "Qala nizami" engizildi.	Qala basqarıwı Dumaǵa ótti.

	Durıs			Nadurıs		
Juwap:						
Ball:						

2. Tómenдеgi maǵlıwmatlardı talqılap, hádiyse hám onıń nátiyjesiniń durıs yađi nadurıs ekenligin anıqlań.

	Waqıya	Nátiyje
1.	AQSHta 1861-1865-jıllarda puqaralar urısı bolıp ótti.	Rossiyaniń toqımashılıq sanaatı ushın paxta shiyki zatına jetispewshilik júzege keldi.
2.	1869-1870-jılları Rossiya imperiyası hám Angliya ortasında Orta Aziyadaǵı shegaralardı belgilew haqqında sóylesiwler alıp barıldı.	Shegaralar Ámiwdárya boylap Panj elatınan ótkeriliwine kelisip alındı.
3.	Aleksandr III tárepinen jana "Türkıstan úlkesin basqarıw haqqındaǵı Reje" tastıyıqlandı.	Samarqand wálayatı Zarafshan okrugine aylandırıldı.

	Durıs			Nadurıs		
Juwap:	1	2		3		
Ball:						

3. Tómen degi maǵlıwmatlardı analizlep, hádiyse hám onıń nátiyjesiniń durıs ya k nadurıs ekenligin anıqlań.

	Waqıya	Nátiyje
1.	1853-jılı rus áskerleri Aqmeshit qorǵanına ekinshi márte hújim basladı.	12 kúnlik qarsılıqtan soń qorǵan iyelendi hám oǵan Perovskiy fortı dep at berildi.
2.	1868-jılı Ámir Muzaffar Buxara ámirigin Rossiya imperiyasınıń protektoratına aylandırǵan shártnamaǵa qol qoydı.	Rossiya sawdagerlerine sawda agentliklerin shólkemlestiriwge ruxsat berilip, tovarlardan alınatuǵın bajı ulıwma bahasınıń 5 procentinen aspawı belgilendi.
3.	XIX ásirdeń 80-jıllarında Túrktan general-gubernatorı keńesi engizildi.	Túrktan áskeriy okrugı shtabınıń baslıǵı da bul Keńestiń turaqlı aǵzaları boldı.

	Durıs			Nadurıs		
Juwap:						
Ball:						

4. Tómen degi maǵlıwmatlardı analizlep, hádiyse hám onıń nátiyjesiniń durıs ya k nadurıs ekenligin anıqlań.

	Waqıya	Nátiyje
1.	Chernyaev tárepinen Shımkent qalası ieledi	1864-jılı qolǵa kirgizilgen qorǵanlar Jana Qoqan liniyası tiykarında birlestirildi.
2.	1873-jıldıń fevralında Xiywanı iyelew ushın tórt áskeriy okrugtan 12 mınnan aslam ásker jolǵa shıqtı.	Krasnovodsk hám Mańǵıshlaqtan jolǵa shıqqan armiya jáziyrama ıssı hám suw jetispewshiligi sebepli joldıń yarımınan artqa qayıwga májbúr boldı.
3.	1886-jılı Túrktan úlkesi boyınsha jana Reje qabıllandı.	Dástúriy jer iyeligi qatnasıqları ózgeritse de úlgede iri jer iyeligi saqlanıp qaldı.

	Durıs			Nadurıs		
Juwap:	1	2		3		
Ball:						

5. Tómenдеgi maǵlıwmatlardı analizlep, hádiyse hám onıń nátiyjesiniń durıs yáki nadurıs ekenligin anıqlań.

	Waqıya	Nátiyje
1.	1873-jılı Xiywa xanı Muhammed Raximxan II fon Kaufman menen Gandimiyan awılında vassallıq haqqında shártnamaǵa qol qoydı.	Xiywa xanlıǵı 2 mln rubl muǵdarındaǵı tabandı 20 jıl dawamında tólewi belgilendi.
2.	N. Veryovkin Túrkiстан qorǵawshıları táslim bolmasa, qalanı oqqa tutup, hámmeni qırıp taslawın, Axmet Yassawiy maqbarasın joq etiwdi ultimatım túrinde qoydı.	Aliqulı óz armiyasın Túrkiстанnan alıp shıǵıp, Shimkent qorǵanıwı ushın shegindi.
3.	1886-jılǵı Rejege muwapıq Túrkiстанda sud sisteması reformalandı.	úlkede sud tergewshileri, wálayat prokurorı hám olardıń járdemshisi lawazımları saplastırıldı.

	Durıs			Nadurıs		
Juwap:						
Ball:						

6. Tómenдеgi maǵlıwmatlardı analizlep, hádiyse hám onıń nátiyjesiniń durıs yáki nadurıs ekenligin anıqlań.

	Waqıya	Nátiyje
1.	Qudayarxan Polatxan kóterilisın bastırıw ushın Abdurahman Oftabachi, Isa Áwliyeler basshılıǵında ásker jiberdi.	Xudayarxan jibergen shaxslar satqınlıq jol tutup, kóterilisshiler tárepine ótip ketti.
2.	1881-jılı "Mámleketlik tártipti hám jámiyetlik tınıshlıqtı qorǵawǵa qaratılǵan ilajlar haqqındaǵı Reje" qabıllandı.	Tashkent sud palatasınıń baslıǵı "ayırıqsha qorǵaw" jaǵdayın óz ıqtıyarı menen engiziw huqıqına ie boldı
3.	1864-jıl 1-oktyabr M. Chernyaev ózin patshaǵa jaqsı kórsetiw ushın tezlik penen Tashkentti qolǵa kirgizbekshi boldı.	70 ten aslam áskerlerinen ayırılıp, Shimkentke sheginiwge májbúr boldı.

	Durıs			Nadurıs		
Juwap:						
Ball:						

7. Tómen­degi maǵlıwmatlardı analizlep, hádiyse hám onıń nátiyjesiniń durıs yáki nadurıs ekenligin anıqlań.

	Waqıya	Nátiyje
1.	Nasriddinbek jeńiliwden qorqıp táslim boldı hám fon Kaufman menen shártnamaǵa qol qoydı.	Namangan hám Chust Rossiya qaramaǵına ótkenligi belgilenip, ol jerde Ámiwdárya bólimi shólkemlestirildi.
2.	1865-jıl aprelda pacha húkimeti áskerleri Niyazbek qorǵanın iyeledi.	Tashkentke baratuǵın suw jolları tosıp qoyıldı
3.	1890-jılları Túrkkstanda sud sisteması jáne bir ret reformalandı.	Walayat sudları saplastırılıp, onıń ornına okrug sudları dúzildi.

	Durıs			Nadurıs		
Juwap:						
Ball:						

8. Tómen­degi maǵlıwmatlardı talqılap, hádiyse hám onıń nátiyjesiniń durıs yáki nadurıs ekenligin anıqlań.

	Waqıya	Nátiyje
1.	1879-jıl Angliya Awǵanstan aymaǵınıń bir bólimin basıp aldı.	Inglisler ushın Orta Aziyanı iyelew ushın jol ashıldı.
2.	Buxara ámiri 10 kún dawamında 100 mıń rubl taban tólew shártin orınlamadı.	N. Krijanovskiy óz áskerlerine ámirlikke qarsı hújim baslawǵa buyırıq berdi.
3.	Patsha Rossiyası 20 jıldan artıq waqıt dawamında Túrkkstanda óz húkimdarlıǵın ornattı.	Basıp alınǵan aymaqlarda tórt wálayat dúzilip, olar Túrkkstan general-gubernatorlıǵı quramına kirgizildi.

	Durıs			Nadurıs		
Juwap:						
Ball:						

9. Tómen­degi maǵlıwmatlardı talqılap, hádiyse hám onıń nátiyjesiniń durıs yáki nadurıs ekenligin anıqlań.

	Waqıya	Nátiyje
1.	Fon Kaufman Buxara ámirine shegaranıń Rossiya múlki paydasına ózger­tilgen jańa joybardı tastıyıqlawdı usınıs etti.	Ámir Muzaffar bul shártnamaǵa qol qoyıwdan bas tarttı.
2.	Rossiya imperiyası jergilikli xalıqqa óz tásirin kúsheytiw ushın Tashkentte mákeme engizildi.	Onıń quramına ruslardan saylanǵan qazı hám 7 nızam qánigesi kirgen.

3.	Úsh ay dawam etken sawashlardan keyin túrkmenlerdiń Góktepe qorganı qolǵa kirgizildi.	Túrkmenlerdiń basıp alınǵan aymaqlarında Kaspiy artı wálayatı dúzildi.
----	---	--

	Durıs	Nadurıs
Juwap:		
Ball:		

10. Tómendegi maplıwmatlardı analiz etip, hádiyse hám onıń nátiyjesiniń durıs yáki nadurıs ekenligin anıqlań.

	Waqıya	Nátiyje
1.	Aleksandr II tárepinen 1867-jılı Reje qabıl etildi.	Sharwa xalqı bir basqıshlı sistemaǵa yagniy aqsaqalıqlarǵa birlestirildi.
2.	Rossiya imperiyasınıń áskeriy atlanıslarına qarsı Jorabek hám Bababek bassılıǵında Samarqandta gúres alıp barıldı.	Rus áskerlerinen qosımsha áskeriy kúshler jetip kelgende, xalıq qorǵawshıları Samarqandtan shigip taw tárepke sheginiwge májbúr boldı.
3.	Túrkstanda paxta egiw keń tarqalıp, Rossiya kapitalı engizildi.	XX ásir baslarında temir jollardıń tek áskeriy emes, al ekonomikalıq áhmiyeti arttı.

	Durıs	Nadurıs
Juwap:		
Ball:		

10-soraw

1. Tómendegi maglıwmatlardı xronologiyalıq izbe-izligin anıqlań.

- Rossiyadan xalıqtıń Fergana wálayatına kóplep kóshirip keltiriliwi jer jetispeytuǵın hám xalqı tıǵız jasaytuǵın oypatlıqtıń awhalın júdá jamanlastırdı;
- Andijanda Darveshkan bassılıǵında kóterilishiler gúres usılların ózgerтип, baylar hám volost bashlıqlarınıń rezidenciýalarına hújim shólkemlestirdi;
- xalıq barlıq salıqlardı tólegenine qaramastan Xojend uyezdiniń baslıǵı Xojend hám Oratepa rayonlarındaǵı xalıqtan qosımsha jer salıǵı alınıwın daǵaza etti.

Juwap:		
Ball:		

2. Tómen degi magliwmatlardı xronologiyalıq izbe-izligin anıqlań.

a) kolonizatorlar ápiwayı puqaralardı hákimshiliklerge qarsılıq kórsetken jaǵdayda tikkeley áskeriy dala sudına bere basladı;

b) kolonizatorlardıń siyasiy hám ekonomikalıq zulımlıǵına qarsı Mıngtóbede Jetimxan bassılıǵında kóterilis kóterildi;

c) kóterilis kóteriliwiniń aldın almaganı ushın Fergana wálayatı áskeriy gubernatorı hám bir qansha hámeldarlar N. Korolkov tárepinen lawazımınan bosatıldı.

Juwap:			
Ball:			

3. Tómen degi magliwmatlardı xronologiyalıq izbe-izligin anıqlań.

a) Mıntóbede kolonizatorlardıń siyasiy hám ekonomikalıq zulımlıǵına qarsı Jetimxan bassılıǵında kóterilis kóterildi;

b) áskeriy ministr N. Kuropatkin jańadan tayınlangan Túrktan general-gubernatorı S. M. Duxovskiyǵa ólim jazasın kóbeytpew haqqında telegramma jiberdi;

c) Túrktan úlkesinde "Áskeriy jaǵdayda dep járiyalangan jerler haqqında Reje" engizildi.

Juwap:

Juwap:			
Ball:			

4. Tómen degi magliwmatlardı xronologiyalıq izbe-izligin anıqlań.

a) Tájik awıl daǵı telegraf sım larınıń kesip taslanıwı menen Andijanda kóterilis baslanıp ketti;

b) Marǵulan xalqı salıq jıynawdıń nızamsız túske kirgenine qarsı shıǵıp, salıqlardı kemeytiw talabı menen wálayat basqarması imaratı aldına jıynaldı;

c) Sankt-Peterburg Túrktan general-gubernatorınıń ótinishin qanaatlandırıp, úlke de "mirshablıq halatı" n engiziwge ruqsat berdi.

Juwap:			
Ball:			

5. Tómen degi magliwmatlardı xronologiyalıq izbe-izligin anıqlań.

a) Ernazarbiy bassılıǵındaǵı qaraqalpaqlar bunnan bilay Xiywa xanlıǵına boysınbaytuǵının járiyaladı;

b) diyqanlardıń awhalı awır lasıwı aqıbetinde Nókis volostı hám Qońrat bekliginde narazılıq háreketleri ámelge asırıldı;

c) Túrktan general-gubernatorlıǵınıń Sırdárya wálayatı quramına kırıwshi Ámiwdárya bólimi shólkemlestirildi.

Juwap:			
Ball:			

6. Tóمندegi magliwmatlardı xronologiyalıq izbe-izligin anıqlañ.

- a) mangıt hákimi Xojaniyaz tárepinen Tas medresesi qurdırıldı;
- b) Said Muhammedxan Ernazarbiy kóterilisin bastırıw ushın jasawılbası Muxammedniyaz basshılıgında úlken armiya jiberdi;
- c) Ámiwdáryanıń on jaǵasında jaylasqan qaraqalpaqlar jasaytuǵın jerler Rossiya imperiyasına qosıp alındı;

Juwap:	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Ball:	<input type="text"/>		

7. Tóمندegi magliwmatlardı xronologiyalıq izbe-izligin anıqlañ.

- a) Ismayıl Gaspıralınıń Tashkent, Samarqand hám Buxaraga saparı aǵartıwshılıq ideyalarınıń keyingi rawajlanıwına túrtki boldı;
- b) jana usıl mekteplerine arnalǵan "Rahbari muallimin yaki mugallimlerge joldas" kitabı basıp shıǵarıldı;
- c) Ismayıl Gaspıralı tárepinen Qırındaǵı Baqsha sarayda birinshi jadid mektebine tiykar salındı;

Juwap:	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Ball:	<input type="text"/>		

8. Tóمندegi magliwmatlardı xronologiyalıq izbe-izligin anıqlañ.

- a) Buxarada jadidshilik háreketi siyasiy shólkem sıpatında qalıplese basladı;
- b) Buxara ámirliginde birinshi jana usıl mektebi xızmet kórsete basladı;
- c) Túrktanda aǵartıwshılıq háreketi óziniń ekinshi basqıshı - siyasiy kórinistegi háreketke aylandı;

Juwap:	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Ball:	<input type="text"/>		

9. Tóمندegi magliwmatlardı xronologiyalıq izbe-izligin anıqlañ.

- a) Qoqan qalasında Salahiddin ustaz basshılıgında ekinshi jadid mektebi ashıldı;
- b) Abdulla Avloniy "Shuhrat" gazetasına tiykar saldı;
- c) Munavvarqari Abdurashidxanov Túrktan úlkesindegi jámiyetlik-siyasiy, aǵartıwshılıq háreketleriniń belsendi qatnasıwshısına aylandı;

Juwap:	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Ball:	<input type="text"/>		

10. Tóمندegi magliwmatlardı xronologiyalıq izbe-izligin anıqlañ.

- a) Tashkentte barlıq erkinlik súyiwshi shólkemlerdiń ulıwma bagdarlamasına iye bolǵan birden-bir shólkem - "Musılman oraylıq shólkemi" dúzildi;
- b) Tashkentte Mannon qori jadid mektebin ashıp, kóplegen oqıwshılardıń jańa usılda bilim alıwına eristi;
- c) talantlı jaslardı shet ellerge oqıwga jiberiw menen shuǵıllanǵan "Tarbiyai atfol" jámiyeti óz xızmetin basladı.

Juwap:	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Ball:	<input type="text"/>		

11-soraw

1. Orta Aziyadagı rawajlanıwshılıq háreketi aymaqlıq ózgesheligine qaray 3 bólimge bólingen bolıp, sonnan Buxara jadidshiligi menen baylanıslı maǵlıwmatlardı anıqlań.

- a) jadidshilik eki aǵımnan: on hám sol aǵımnan ibarat edi;
- b) bul progressivlik háreketi Túrktan úlkesine salıstırganda awır jámiyetlik-siyasiy sharayatta júzege keldi;
- c) salıqlardı kemeytiw talabı menen de shıqtı;
- d) Shamsiddin muǵallim basshılıǵında siyasiy-hákimshilik dúzimdi ózgertiw joybarı islep shıǵıldı.

Juwap:		
Ball:		

2. 1893-jılı Ismayıl Gaspıralınıń birneshe qalalarǵa barıwı Orta Aziyadagı progressivlik háreketi ushın qanday tásir kórsetti?

- a) aǵartıwshılıq ideyalarınıń keyingi rawajlanıwına túrtki boldı;
- b) aǵartıwshılıq 1895-jıldan baslap siyasiy kórinistegi háreketke aylandı;
- c) Túrktan xalıq kitapxanası ashılıp, xalıqtı sawatlandırıw jana basqıshqa kóterildi;
- d) Buxara ámirliğinde birinshi jana usıl mektebi xızmet kórsete basladı.

Juwap:		
Ball:		

3. Jadidler mámlekettiń ekonomikalıq gárezsizligin qanday jol menen támiyinlemekshi edi?

- a) bar bolǵan salıqlardı kemeytiw arqalı xalıqtıń ekonomikalıq jagdayın jaqsılaw;
- b) sheklengen monarxiyanı engiziw arqalı mámleket gáziynesi ústinen xalıq qadaǵalawın ornatiw;
- c) barlıq tarawlardı rawajlandırıwǵa uqıplı jergilikli kadrlardı tayarlaw;
- d) jerdi, jer astı hám jer ústi baylıqların, suwdı Túrktan xalıqlarınıń ulıwma baylıǵı dep járiyalaw.

Juwap:		
Ball:		

4. Jadidler tárepinen shólkemlestirilgen jana usıl mekteplerine baylanıslı durıs juwaplardı anıqlań.

- a) bilim beriw procesinde Evropa standartları ólshem etip alingan edi;
- b) dáslep Qazan hám Orenburgta basıp shıǵarılǵan sabaqlıq hám oqıw qollanbalarınan paydalanıldı;
- c) oqıw kúni eki bólimnen ibarat bolıp, sabaqtı dáslep rus muǵallimi, ekinshi bólimde bolsa jergilikli muǵallim alıp bargan;
- d) usi mektepler tarmaǵın jaratıw joybarı G. Rozenbax tárepinen islep shıǵılǵan.

Juwap:		
Ball:		

5. Túrktan úlkesinde azatlıq, millet keleshegi ushın gúresken agartıwshı siyasiy gayratker Munavvarqarı menen baylanıslı durıs juwaplardı anıqlań.

- a) 1909-jılı islam dini tariyxına tiyisli shigarma jarattı;
- b) mektepler ushın "Adibi avval," "Adibi soniy," "Jer júzi" sıyaqlı sabaqlıqlardı baspadan shıǵardı;
- c) 1916-jılı Qoqanda óz teatrına tiykar saldı;
- d) onıń redaktorlıǵında "Xurshid" gazetası basıp shıǵarıldı.

Juwap:		
Ball:		

6. Musılman oraylıq shólkemi menen baylanıslı durıs juwaptı anıqlań.

- a) 1917-jıl mart ayında jadidler tárepinen Tashkentte shólkemlestirildi;
- b) "Usılı qadim"di biykar etken halda úlkeni, xalıqtı, milletti rawajlanıw jolına alıp shıǵıw ushın bagdarlamalar islep shıǵıw kerekligi atap ótildi;
- c) syezdde bolajaq mámleket Túrktan dep atalıwı, onıń quramına Buxara, Xiywa hám Túrktan general-gubernatorlıǵı kiriwi kerek degen pikir maqullandı;
- d) Túrktan avtonomiyası dep atalǵan gárezsiz avtonomiyalı respublika dúziw ideyası biykar etildi.

Juwap:		
Ball:		

7. 1916-jılǵı Jizzax kóterilisinde jergilikli xalıq ne sebepten jazalanıp, óz úylerinen shólge quwıp jiberildi?

- a) Aqsaqal Damin gúlaldıń úyine órtep, xalqı tárepinen tayaqlaǵanlıǵı;
- b) kóteriliske qatnasqanlıǵı hám kóteriliske tileklesligi;
- c) kóterilishilerdi tutıwda patsha húkimetine járdem bermegenligi;
- d) Andijan kazarmasına hújim etip, 22 rus áskerin óltirgenligi.

Juwap:		
Ball:		

8. Buxara ámirligi patsha Rossiyasına gárezli bolgannan keyin, XIX ásirdeń 80-jıllarında Buxarada qanday ózgerisler júz berdi?

- a) Sibir sawda bankiniń bólimleri, pochta-telegraf mákemesi óz jumisin basladı;
- b) Rossiya-Aziya banki hám Madiyar-Baqqolov kapitalın birlestirgen "A-Meta" sindikatu dúzildi;
- c) Kogonda Jańa Buxara temir jol stanciyası qurılıp, ámir sarayı hám Rossiya siyasiy agentliginiń rezidenciyası da qurıldı;
- d) Eki paxta tazalaw zavodi, Evropa úlgisindegi eki miymanxana boy tikledi;

Juwap:		
Ball:		

9. XIX ásirdeń 80-jıllarında Xiywa xanlıgınıń Rossiyaga gárezliligin jáne de kúsheytken juwaplardı anıqlań.

- a) Kaspiy artı temir jolınıń qurılısı;
- b) 5 adamnan ibarat baqlaw keńesiniń shólkemlestiriliwi;
- c) Ámiwdáryanıń shep jaǵasında rus garnizonınıń engiziliwi;
- d) Ámiwdárya flotınıń dúziliwi.

Juwap:		
Ball:		

10. 1910-jılı Xiywa xanı tárepinen qabıl etilgen "Reformalar joybarı" mazmunı durıs berilgen juwaplardı tabıń.

- a) Ministrler keńesi biykar etilip, ornına Deputatlar palatasın dúziw usınısı berilgen;
- b) xan diywanı saqlap qalınıp, tek ámeldarlar mámleket támiynatına ótkeriliwi belgilengen;
- c) jańasha milliy mekteplerdi shólkemlestiriw ideyası alga súrilgen;
- d) mámleket kirim-shıǵısların qadaǵalaw ushın finans basqarmasın dúziw ideyası bayan etilgen.

Juwap:		
Ball:		

12-soraw

1. Xiywa xanı Asfandiyarxannıń jerlerdi jańadan ólshewdi buyırǵanına jergilikli xalıq qanday múnásibet bildirdi?

- I. Xalıq bul qararǵa narazılıq bildirip, salıq júginiń artıwınan narazı boldı.
- II. Jergilikli xalıq bul qarardı qollap, salıqlardan azat etilgenin maqulladı.
- III. Xalıq bul qarardı qollap-quwatlap, jańa jerler ajratılıwınan mápdar boldı.

Juwap:	
Ball:	

2. Fevral revolyuciyası Xiywa xanlığında qanday tásir kórsetti?

- I. Fevral revolyuciyası Xiywa xanlığına tásir kórsetpey, xanlıqtıń siyasiy sisteması ózgerissiz qaldı.
- II. Asfandiyarxan óziniń súyenishinen ayırılıp, jas xiywalılarǵa jaqınlasıwǵa májbúr boldı.
- III. Xan hákimiyatın jáne de kúsheytip, xanlıqta reformalardıń toqtatılıwına sebep boldı.

Juwap:	
Ball:	

3. XX ásir basında shıǵıstanıwshı hám arxeolog V. Vyatkinniń arxeologiyalıq izleniwi Watanımız tariyxı ushın qanday áhmiyetke iye boldı?

I. Tashkent qalasının jası 2000 jıldan aslam ekenligin dálillep berdi.

II. Ózbekistanda dáslepki qala bronza dáwirinen baslap qurılǵanlıǵın Jarqutan mákan jayın izertlew arqalı tiykarlap berdi.

III. Uluǵbek observatoriyası imaratı qaldıqları hám observatoriyaǵa tiyisli ásbap-úskenelerdiń bir bólimi tabılıwına miyasar boldı.

Juwap:	
Ball:	

4. Mahmudxoja Behbudiy jadidshilik háreketinde qanday ózine tán orınǵa iye?

I. "Shuhrat" gazetasınıń redaktorı sıpatında Tashkentte jańa usıl mektebine tiykar saldı.

II. "Orta Aziya jadidleriniń atası" sıpatında teatr arqalı aǵartıwshılıq ideyaların keńnen úgit-násiyatladı.

III. "Xurshid" gazetasına tiykar salıp, milliy baspasózdiń rawajlanıwın jáne bir basqıshqa kóterdi.

Juwap:	
Ball:	

5. Patsha Rossiyası tárepinen Orta Aziyanıń basıp alınıwı, úlke arxitekturasına qanday tásir kórsetti?

I. Arxitektura tek awıllıq turaq jaylar menen sheklenip, qala qurılısı rawajlanbadı.

II. Jańa qurılıslarda tek aǵashtan paydalanıp, gerbish qollanılmay qoyıldı.

III. Evropa (rus) arxitekturası elementleri kirip kelip, dástúriy arxitektura menen uyqasqan.

Juwap:	
Ball:	

6. Aǵartıwshılar óz ideyaların keń xalıq qatlamına tez hám nátiyjeli jetkeriw ushın qaysı usıldan paydalangan?

I. Proza janrı hám milliy teatr arqalı ideyalardı úgit-násiyatlaw

II. Mámleketlik pármanlar arqalı májbúriy túrde ideyalardı sińdiriw

III. Ideyalardı tek sheklengen tar sheńberdegi hámeldarlar arqalı tarqatıw

Juwap:	
Ball:	

7. Tashkentte meteorologiya stanciyasınıń shólkemlestiriliwi Túrktan ilim tarawında qanday tásir kórsetti?

I. Meteorologiyalıq baqlawlar tiykarında qala infrastrukturasını qurıw hám jaylastırıw jetilistirildi.

II. Klimat hám hawa rayın ilimiy tiykarda úyreniw jolǵa qoyılıp, úlke klimatına say jańa paxta sortlarınıń jaratılıwına túrtki boldı.

III. Klimat baqlawları jolǵa qoyılıp, tiykarınan temir jol qurılısı hám onıń

jónelislerin belgilewde qollanıldı.

Juwap:	
Ball:	

8. "Taraqıy" gazetasınıń basıp shıǵarılıwı jadidler iskerliginiń qaysı tárepiniń sawlelendiredi?

- I. Gazeta xızmetiniń tek jergilikli basqarıw sistemasın jetilistiriwge baǵdarlaw
- II. Baspasóz arqalı tek diniy kózqaraslardı bekkemlew hám úgit-násiyatlaw
- III. Aǵartıwshılıq hám milliy sana-sezimdi baspasóz arqalı úgit-násiyatlaw

Juwap:	
Ball:	

9. Xiywa xanlıǵınıń bas wáziri Islamxojanıń jadidshilik háreketindegi xızmeti ne menen sıpatlanadı?

- I. Mámlekette xan hákimiyatın saqlap qalǵan halda reformalar ótkeriliwin maqset etip qoydı
- II. Ishki basqarıwdı kúsheytip, sırtqı baylanıslardan waz keshiw tárepdarı edi
- III. Tek dástúriy qádiriyatlardı saqlaw hám jańalıqlardı biykar etiwge qaratılǵan xızmet alıp bardı

Juwap:	
Ball:	

10. Tashkentte shólkemlestirilgen birinshi rus-tuzem mektebi úlke xalqı ushın qanday áhmiyetke iye boldı?

- I. Tiykargı itibardı ekonomikalıq kásip-ónerlerdi úyretiwge qaratıp, aǵartıwshılıq tásir kórsetpedi.
- II. Zamanagóy bilimler beriw menen birge ruslastırıw siyasatın da kúsheytti.
- III. Tek diniy bilimlendiriwdi tereńlestiriw arqalı xalıqtıń sawatlılıǵın asırdı.

Juwap:	
Ball:	

13-soraw

1. 1917-jılı Tashkentte dúzilgen "Fuqaho jámiyeti" qanday maqsette shólkemlestirildi?

- a) medreselerdiń qárejetiniń mülk esabınan qaplaw;
- b) koloniyalıq dáwirde sháriyat máseleleriniń sheshiw;
- c) hanafiylik mazhabınıń keyingi áwladqa jetkeriw;
- d) meshit imamlarınıń tayarlaytuǵın arnawlı oray shólkemlestiriw.

Juwap:		
Ball:		

2. Jadidler fevral waqiyalarından keyin biraz keń kólemli, bir qatar siyasiy talaplardı alǵa súrdi. Tómendegilerden ilgeri súrilgen siyasiy talaplardı tabıń.

- a) jergilikli xalıqtıń huqıqların keńeytiw;
- b) Awqamı musulman quramından sovetlerdi shıǵarıw;
- c) siyasiy zekler jaza múddetin kemeyttiriw;
- d) úlkeni basqarıw boyınsha reformalar ótkeriw.

Juwap:		
Ball:		

3. Koloniallıq dáwirinde Tashkentte meteorologiya stanciyası shólkemlestiriliwinen qanday maqset gózlengen edi?

- a) ilimpazlar jámiyetin qalıplestiriw;
- b) temir jol stanciyaların shólkemlestiriw;
- c) Túrktan aymaǵın kartalastırıw;
- d) úlke klimatın úyreniw.

Juwap:		
Ball:		

4. Rossiyada júz bergen fevral awdarıspaǵı aqıbetinde mámlekettiń siyasiy turmısında qanday ózgerisler júz berdi?

- a) hákimiyat basqarıwı waqıcha húkimet qolina ótti;
- b) Romanovlar dinastiyası húkimdarlıǵına shek qoyıldı;
- c) "Ittihodi va taraqqiy" partiyası úlken wákilliklerge iye boldı;
- d) Rossiya Dumasınıń abırayı bekkemlendi.

Juwap:		
Ball:		

5. 1917-jıl 16-23-aprel kúnleri bolıp ótken pútkil túrktan musulmanlarınıń birinshi úlke quriltayında qanday máseleler dodalandı?

- a) Sovetlerdiń úlke basqarıwındaǵı wákilliklerin keńeytiw máselesi kórip shıǵıldı;
- b) úlkede konfiskaciya etilgen jerlerdi jergilikli xalıqqa qaytarıw boyınsha qarar qabıl etildi;
- c) Shorai Islomiya menen Shorai Ulama birden-bir Awqamı musulmanǵa birlestirildi;
- d) Túrktan musulmanları Oraylıq Sovetin shólkemlestiriwge kelisip alındı.

Juwap:		
Ball:		

6. 1917-jıldıń báhárinde Buxara bas qazısı ámirdiń házirgi dúzim tiykarlarına tiymeytuǵın hám xalıqtıń awhalın onsha jaqsılamaytuǵın pármanın oqıp esittirdi. Tómendegilerden usı pármanǵa sáykes keletuǵın durıs juwaplardı anıqlań.

- a) mámlekette sawda hám sanaattı rawajlandırıw;
- b) kámbaǵallar turmısın jaqsılaw jolında iri zamindarlardıń jerlerinen paydalanıwǵa ruqsat beriw;

- c) kiris-shıǵıslardı anıq esaplap barıwshı byudjet belgilew;
d) májbúriy miynetke tartıwdı pútkilley biykarlaw.

Juwap:		
Ball:		

7. Fayzulla Xojaev basshılıǵında shólkemlestirilgen "Revolyuciyashıl jas buxaralılardıń Túrkkstandaǵı oraylıq byuroı" menen baylanıslı durıs juwaplardı anıqlań.

- a) talantlı jaslardı óz qarjıları esabınan shet elge oqıwga jiberiw menen shuǵıllanǵan;
b) 1920-jılı Tashkentte dúzilgen bolıp, ózinde abıraylı siyasiy kúshlerdi jámley almaǵan;
c) quramı tórt qazı hám olar menen birgeliktegi móhirdar, álem hám muftiylerden ibarat bolǵan;
d) Orta Aziyanı basıp alǵan bolsheviklerdiń gúres quralına aylanǵan.

Juwap:		
Ball:		

8. Jas xiywalılar Asfandiyarxannan reformalar ótkeriw haqqında manifestke qol qoyıwdı talap etken bolıp, tómendegilerden jas xiywalılar talaplarına sáykes juwaplardı anıqlań.

- a) Túrkkstan musulmanları Oraylıq Sovetke qoyılǵan qadaǵan etiwdi biykar etiw;
b) Xorezm kommunistlik partiyasın tarqatıp, sovetlerdi xanlıqtan quwıp shigariw;
c) balalardı biypul oqıtıw ushın xanlıqtıń barlıq jerinde mektepler ashiw;
d) xan hám onıń húkimeti tárepinen mámlekettiń absolyut basqarıwın pútkilley saplastırıw.

Juwap:		
Ball:		

9. 1920-jıl 27-30-aprel kúnleri Xiywada bolıp ótken xalıq wákilleriniń Pútkil Xorezm qurıltayında qanday máseleler dodalandı?

- a) xalıq saplastırılǵanlıǵı hám Xorezm Xalıq Sovet Respublikası dúzilgenligi járiyalandı;
b) 15 adamnan ibarat húkimet - Xalıq Ministrler Keńesi saylandı;
c) Túrkkstan Xalıq Komissarları soveti dúzilip, oǵan Babaaxun Salimov baslıq etip tayınlandı;
d) Jas xiywalılardıń "Reformalar baǵdarlaması" qabıl etilip, xanlıqtıń barlıq aymaqlarında engiziw boyınsha qarar qabıl etildi.

Juwap:		
Ball:		

10. 1917-jili Waqicha h kimet t repinen din boyinsha islep shigilgan jana nizamga tiyisli bolgan duris juwaplardı tabıń.

- a) on bes jasta h rbir adamga bir dinnen ekinshi dinge  tiwi ushın qanday da bir ruqsat z r r emes;
- b) tođız jasqa jetpegen balalar ata-anasınıń dininde, ata-anaları eki isenimde bolsa, atasınıń dininde dep esaplanadı;
- c) on segiz jasqa jetpegen bala ata-anası  tken dinge ol da  tken esaplanadı;
- d) ata-anası belgisiz balalar q wenderlerdiń dininde dep esaplanadı.

Juwap:		
Ball:		

14-soraw

1. 1917-jıldan baslap Tashkentte xizmet k rsete baslađan "Fuqaho j miyeti"niń sh lkemlestiriliwine qanday z r rlik bar edi?

I. Jańa sanaat tarmaqların rawajlandırıw h m ekonomikalıq reformalardı jedellestiriw z r rligi.

II. Milliy-diniy q diriyatlardı saqlaw h m sh riyat mashqalaların sistemalı t rde sheshiw z r rligi.

III. J miyette tek ekonomikalıq mashqalalar, birinshi orında, jumıstı  yge alıp islewdi rawajlandırıw z r rligi.

Juwap:	
Ball:	

2. Muxammed Raximxan II niń Xudaybergen Devonovtı  z q wenderligine alıwı ülke k rkem öneri tarawında qanday t sir k rsetti?

I. Fotografiya  neriniń rawajlanıwına sharayat jaratılıp, jańa d retiwshilik bagdarının q liplewiwine t rtki boldi.

II. Xanniń bunday is-h reketi diniy k zqaraslardıń  stinligin k sheytip, jana k rkem  ner t rleriniń rawajlanıwın sheklep qoydı.

III. Fotografiya  neri rawajlanıp, d sturiy k rkem  ner t rleri, arxitekturaga k shli soqqı berdi.

Juwap:	
Ball:	

3. Orta Aziyada jer-suw reforması  melge asırılıwı awıl xojalıgında qanday  zgerislerge alıp keldi?

I. Awıl xojalığı p tkilley toqtap, awıl xalqı jalpılay sanaatqa  tiwge m jb r boldı.

II. Iri jer iyeliginiń abırayı bekkemlenip, jerlerdiń tiykarđı b legi olardıń qolında toplanıp qaldı.

III. Jerlerdi qayta b listiriw n tiyjesinde diyqanlar xojalıq j rgiziwde aktivirek qatnasa basladı.

Juwap:	
Ball:	

4. "Qosshı" awqamınıń diyqanlar turmısındaǵı tiykarǵı wazıypası neden ibarat?

I. Diyqanlardı tek ǵárezsiz xojalıq júrgiziwge iytermelep, hár qanday jámaátlik iskerlikti biykar etiw.

II. Diyqanlardı ideyalıq jaqtan birlestirip, olardı jańa siyasiy-ekonomikalıq sistemaǵa beyimlestiriw.

III. Awıl xojalıǵında dástúriy tártiplerdi saqlap qalıp, reformalardı qarsılıqtı kúsheytiw.

Juwap:	
Ball:	

5. "Hújim" kompaniyasınıń tezlestirilgen hám jergilikli dástúr hám de qádiriyatlardı esapqa almastan alıp barılıwı qanday aqibetke alıp keldi?

I. Jamısta keskin qarama-qarshılıq-qarsılıqlar kúsheyip, hayallardı qaraǵanda zo'tegislik hám tragediyalıq waqıyalar júzege keldi.

II. Hayal-qızlar huqıqları mashqalasız sheshildi, jámiyette tolıq 'sociallıq turaqlılıq támiyinlendi'.

III. "Hújim" kompaniyası tek ǵana málimleme 'tárbiyalıq ilaj sıpatında ótkerilip', májbúriy sharalar qollanılmadı',.

Juwap:	
Ball:	

6. Anvar Poshshanıń Shıǵıs Buxaradaǵı háreketleri menen birlesken bólimlerdiń dúziliwi hám batis komandirlik usılınıń engiziliwi ǵárezsizlik háreketine qanday tásir kórsetti?

I. Jergilikli qurbasılar arasında kelispewshiliklerdi kúsheytip, ǵárezsizlik háreketin hálsiretti.

II. Háreketi tek diplomatiyalıq jol menen alıp barıwǵa bagdarlap, qurallı gúresti shekleği.

III. Áskeriy háreketlerdi jaqsıraq rejelestiriw, kúshlerdi birlestiriw hám basqarıwdı kúsheytiwge járdem berdi.

Juwap:	
Ball:	

7. Fergana oypatlıǵında ǵárezsizlik háreketiniń kúsheyip, Madaminbek bassılıǵında Fergana waqıtsha avtonomiyasınıń dúziliwi qanday siyasiy maqsetti anlatadı?

I. Sovet hakimiyatı menen kelisimge erisip, qarsılıq háreketin saplastırıwǵa qaratılǵan siyasat.

II. Túrkstan ǵárezsizligin támiyinlew ushın oraylasqan alternativ basqarıw sistemasın jaratıwǵa umtılıw.

III. Iri jer iyeleriniń mápin qorǵap, kollektivlestiriwge qarsı gúres alıp barıw.

Juwap:	
Ball:	

8. "Áskeriy kommunizm" siyasatınıń Túrkhanda ámelge asırılıwı úlke xalqı turmısına qanday uliwma tásir kórsetti?

I. Ekonomikalıq resurslardıń májbúriy oraylasıwı nátiyjesinde xalıqtıń turmis dárejesi tómenlep, ashliq hám sociallıq qıyınshılıq kúsheydi.

II. Bazar qatnasıqları saqlanıp qalğan halda mámleket qadaǵalawı kúsheytirilip, ekonomikalıq teń salmaqılıq támiyinlendi.

III. Awıl xojalıǵında artıqsha ónim kóbeyip, xalıq azıq-awqat penen tolıq támiyinlendi.

Juwap:	
Ball:	

9. 1918-jılı Túrkhstan avtonomiyasınıń áskeriy kúsh penen saplastırılıwı hám onnan keyin "Tinishliq shártnaması" arqalı sovet hakimiyatın tán alıwdan qanday siyasiy maqset gózlengen?

I. Túrkhstan Avtonomiyasını saqlap qalğan halda oni sovet sistemasına beyimlestiriw.

II. Jergilikli basqarıw uyımlarına tolıq biyǵárezlik berip, oraylıq qadaǵalawdı azaytıw.

III. Áskeriy kúsh hám siyasiy basım arqalı aymaqta sovet hakimiyatın májbúriy ornatiw hám bekkemlew.

Juwap:	
Ball:	

10. 1917-jılı Xorezmde Jas xiywalılardıń baslaması menen konstituciyalıq monarxiya engizilip, Májilis dúzilgen bolsa da, onıń qısqa múddette áskeriy jol menen saplastırılıwın qalay túsindiriw múmkin?

I. Reformalar jámiyette jeterli tayanishqa iye bolmaganlıǵı sebepli konservativ kúshler tárepinen tez biykar etildi.

II. Asfandiyarxan Taxta shártnamasına qol qoyılıwınan narazı bolıp, jas xiywalılarǵa qarsı gúres alıp bardı.

III. Jas xiywalılardıń Junaydxanǵa qarsı iritki uyımlastırılıwı, xandı jas xiywalılarǵa qarsı etip qoydı.

Juwap:	
Ball:	

15-soraw

1. XX ásirdeń 20-jıllarında repressiya dáwirinde oylap tabılǵan "Qasimovshılar" toparı wákillerine qanday ayıplar qoyılǵan?

- a) "baspashılardı" qollap-quwatlaw;
- b) ózbek diviziyasını milliylestiriw;
- c) Ózbekstandı SSR quramınan ajıratıp alıw hám gárezsiz etiw;
- d) islam dinin qorgaw.

Ball:		
Juwap:		

2. XX ásir repressiyaǵa ushıraǵan "Milliy Awqam" hám "Milliy Istiqlol" shólkemleri aǵzaları menen baylanıslı durıs juwaplardı aniqlañ.

- a) usı toparǵa Ózbekstan Joqarı sudınıń buringı prokurorı Shamsutdin Badriddinov basshılıq etken;
- b) 1929-jılı qamaqqa alınǵan bolsa da, olardıń ústinen sud 1931-jılı Moskvada bolıp ótti;
- c) topar aǵzalarından 15 ózbek perzenti atıp taslandı, qamalǵanlardan derlik hesh kim Tashkentke qaytıp kelmedi;
- d) olarǵa "kontrevolyuciyalıq millechi shólkem" aǵzaları menen baylanıs ornatiw, islam dinin qorgaw sıyaqlı ayıplar qoyıldı.

Ball:		
Juwap:		

3. 1938-jıl 10-oktyabrde M. Mirsharopovtıń atılıwına sebep bolǵan ayıplawlardı tabıń.

- a) "baspashılardı" qollap-quwatlaw;
- b) ózbek diviziyasını milliylestiriw;
- c) Ózbekstandı SSR quramınan ajıratıp alıw hám gárezsiz etiw;
- d) islam dinin qorgaw.

Ball:		
Juwap:		

4. Tómendegilerden durıs maǵlıwmatlardı tabıń.

- a) Shoahmad Shomahmudov hám onıń ómirlik joldası Bahri Akromova túrli milletke tiyisli 14 balanı óz tárbiyasına aldı;
- b) urısta jaradar bolıp qaytqan kattaqorǵanlı Hamid Samadov keyin ala Ózbekstan SSR Ministrler Sovetine basshılıq etti;
- c) Samarqandlı Fatima Qosimova mártlik kórsetip, "Hújim" háreketi dáwirinde birneshe hayallardı ólimnen saqlap qaldı;
- d) Tashkentten Moskvaga jiberilgen azıq-awqat ónimleri artılǵan eshelonniń bir toparına frontta urisip atırǵan úsh ul atası Hasan Islamov basshılıq etti.

Ball:		
Juwap:		

5. Ekinshi jáhán urısında mártlik kórsetken ózbek perzentleri menen baylanıslı durıs magliwmatlardı ajıratın.

- a) Italiyadağı Qarsılıq kórsetiw háreketi qatnasıwshısı Hoshim Ismoilovqa qaharman dárejesindegi "Watansúyiwshi gúwalıǵı" berildi;
- b) Tájibay Ziyaev Berlin operaciyasında mártlik kórsetip, Oder dáryasın birinshilerden bolip kesip ótti;
- c) Xarkov wálayatındağı Trudolyubovka awılı ushin sawashta Qoshqar Turdiev dushpanga qarsı hújim shólkemlestiriwde mártlik kórsetti;
- d) snayperlikti úyrenip Leningrad bagıtındağı sawashlardın birinde awır jaradar bolgan Zebo Ganieva jámi 129 fashistti joq etken edi.

Ball:		
Juwap:		

6. Ekinshi jáhán urısında mártlik kórsetken ózbek perzentleri menen baylanıslı durıs magliwmatlardı ajıratın.

- a) Tajiali Babaev Silez vokzalına birinshi bolip kiriwge hám bayraq ornatiwga eristi;
- b) Mixail Kabirov dushpan soqqıları astında 3 minga jaqın minalardı ziyansızlandırǵanı ushın Sovet Awqamı Qaharmanı ataǵına miyasar boldı;
- c) Kletskiy awılı janındağı tóbeliklerden biri ushin sawashta Samıǵ Abdullayev basshılıǵındağı 11 adam 300 dushpandı joq etiwge eriskeni ushın bul jerge "Shıǵıslı on bir qaharman tóbeligi" atı berildi;
- d) Karimjon Isoqov Gitler Germaniyasının bas simvolı bolgan Reyxstag gúmbezine birinshi bolip bayraq ornatqan.

Ball:		
Juwap:		

7. Tómendegilerden "Mámleket apparatın jergiliklestiriw Oraylıq komissiyası" menen baylanıslı durıs juwaplardı anıqlań.

- a) Fayzulla Xojaev baslaması menen 1925-jılı martta óz xizmetin basladı;
- b) 1926-jılı "Mámleketlik apparat hám sanaattı ózbeklestiriw Oraylıq komissiyası" dep ózgerildi;
- c) usı komissiyanıń Samarqand, Zarafshan hám basqa wálayatlarda bólimleri dúzildi;
- d) Ózbekstan ilimiy izertlew mákemelerine basshılıq etiwshi Ózbekstan SSR Ilimler komiteti dúziliwine tiykar boldı.

Ball:		
Juwap:		

8. XX ásirdiń 30-jıllarında ámelge asırılǵan kollektivlestiriw siyasatı dáwirinde kolxozǵa kirmegen diyqanlarǵa qanday sharalar qollanılǵan?

- a) mámleket azıq-awqat hám sanaat ónimlerin bólistiriwdi óz qolına alǵan;
- b) sanaat tovarları menen támiyinlenbew menen qorqıtılǵan;
- c) diyqanlar májbúriy miynetke tartılıwı haqqında eskertilgen;

d) úlken salıq salıw hám jasaw ornınan súrgin etiw menen qorqıtqan.

Ball:		
Juwap:		

9. "Áskeriy kommunizm"niń engiziliwi mámlekettiń ekonomikalıq-sociallıq tarawında qanday nátiyje berdi?

a) diyqanlar ózi jetistirgen ónimniń artıqsha bólegin mámleketke tapsırıwğa májbúr boldı;

b) iri hám orta sanaat kárxanaları menen birgelikte bankler, temir jol transportı, baspaxanalar mámleket esabına ótkerildi;

c) 16 jasqa shekem bolğan óspirimlerge 12 saatqa shekem kúnlik jumıs waqtı belgilendi;

d) awıllıq jerlerde 11 jastan baslap miynet minimumı engizildi.

Ball:		
Juwap:		

10. Jazıw reforması menen baylanıslı durıs juwaplardı tabıń.

a) 1921-1922-jılları túrkiy jazıw reformalanıp, tek jergilikli xalıq oqıytuğın mekteplerde engizildi;

b) 1925-jılı Xalıq Komissarları Soveti II syezdinde túrkiy jazıwdan latın grafikasına ótiw boyınsha kórsetpe berildi;

c) 1929-jıl 1-dekabrde Ózbekstanda arab álipbesinen latın jazıwına ótildi;

d) 1940-jılı 8-mayda Ózbekstan SSR Joqarı Soveti III sessiyasında latın jazıwınan kirill tiykarındağı ózbek jazıwına ótiw haqqında qarar qabıl etildi;

Ball:		
Juwap:		

16-sorawlar

1. Zulfiya apa Zokirova tımsalında jaratılğan " Matonat madhiyasi" esteligi qanday ulıwmalasqan ideyanı anlatadı?

I. Urus dáwirin sociallıq-ekonomikalıq ózgerisler arqalı túsindiriwge ústin áhmiyet beriw.

II. Urısta perzentlerin joğaltqan analardıń mártligi arqalı milliy estelik hám Watan tımsalın sáwlelendiriw.

III. Jeńisti xalıq aralıq siyasiy kúshler arasındağı teń salmaqlılıq nátiyjesi sıpatında talqılaw.

Juwap:	
Ball:	

2. Urıs jıllarında qamalda qalğan Leningrad qalasında jaylasqan Ermitaj muzeyinde Álisher Nawayınıń 500 jıllıǵı múnásibeti menen ilimiy konferenciya ótkeriliwi neni anlatadı?

I. Qıyın sharayatta da jámiyette ruwxıy qádiriyatlar hám ilimniń áhmieti saqlanıp qalıwın

II. Urıs dáwirinde barlıq mádeniy ilajlardıń áskeriy háreketlerden ústin qoyılıwın

III. Ilimiy konferenciya tiykarınan materiallıq máp hám resurslardı bólistiriw menen baylanıslı ekenligin

Juwap:	
Ball:	

3. XX ásirdiń 40-jıllarında Ózbekistan SSRda ilimniń rawajlanıwı jańa basqıshqa kóterilgenligin qaysi hádiyse tastıyıqlaydı?

I. Ózbekstan SSR Ilimler komitetinin dúziliwi.

II. Ózbekstan SSR Ilimler akademiyasının dúziliwi.

III. Shırshıq elektr ximiya kombinatınıń boy tiklewi.

Juwap:	
Ball:	

4. 1952-jıl X plenumda ayırım ózbek alımları hám jazıwshılarınıń sınaǵa alınıwı hám olardıń repressiya etiliwi neden derek beredi?

I. Dóretiwshilerdiń jumısı mámleketten gárezsiz ekenligin

II. Siyasiy ideologiya mádeniyat hám ilimge teris tásir kórsetkenin

III. Ádebiy shıǵarmalar jámiyet ushın áhmiyetsiz bolǵanın

Juwap:	
Ball:	

5. XX ásirdiń 60-jıllarında Sovet Awqamında azıq-awqat jetispewshiligi baqlanıp, xalıqtıń keskin narazılıǵına sebep boldı. Bunday jaǵdayda mámleket qanday jol tuttı?

I. Azıq-awqat bahaların asırıp, shetten dán satıp alıw ilajların kórdi.

II. Azıq-awqat bahaların tómenletip, ishki óndiristi tolıq támiyinledi.

III. Xalıq tutınıwın sheklep, azıq-awqat eksportın keńeytti.

Juwap:	
Ball:	

6. Ózbekstanda kán-metallurgiya sanatatınıń rawajlanıwı nátiyjesinde jabıq qalalardıń shólkemlestiriliwi hám olardıń orayga boysınıwı neni anlatadı?

I. Sanatatı rawajlanǵan aymaqlar oray tárepinen qatań qadaǵalawda ekenligi.

II. Iri sanatat qalalarında kárxanalardıń jumısı tolıq ashıq túrde támiyinlengenligi.

III. Iri sanoat aymaqlarında basqarıw sistemasınıń aymaqlıq talaplarǵa sáykes túrde qáliplestirilgenligi.

Juwap:	
Ball:	

7. 1980-jıllarda Ózbekstanda ámelge asırılǵan "Paxta isi" procesi SSSRdaǵı qaysı jaǵdaydı ashıp berdi?

- I. Awıl xojalıǵında ilimiy-texnikalıq jetiskenlikler keńnen engizilgenligin;
- II. Mámleketlik basqarıwda korrupciya hám jalǵan esabatlardıń keń tarqalǵanın;
- III. Aymaqlıq basqarıw uyımlarınıń erkin qarar qabıl etiw imkaniyatlarınıń keńeygenligin;

Juwap:	
Ball:	

8. 1991-jıl Moskvadaǵı avgust waqiyalarınan keyin Ózbekstannıń gárezsizlikke tileklesligi kúsheygenligin qaysı ózgeris ayqın kórsetedi?

- I. Áskeriy dúzilmelerdiń orayǵa tolıq boysınıwı.
- II. SSSR oraylıq basqarıw uyımlarınıń wákilliklerin keneytiw.
- III. Ishki isler hám mámleket qáwipsizligi sistemalarınıń Respublika qaramaǵına ótiwi.

Juwap:	
Ball:	

9. 1991-jılı 31-avgustta qabıl etilgen hújjetlerdiń tariyxıy áhmiyeti nede kórindi?

- I. Respublika ekonomikalıq jaqtan tolıq orayǵa integraciyalandı.
- II. Ózbekstannıń milliy mámlekechiligi tiklenip, gárezsiz mámleket sıpatında qáliplesiwi baslandı.
- III. Mámleketlik basqarıw sisteması jetilistirilip, oray menen birge islesiw bekkemlendi.

Juwap:	
Ball:	

10. XX ásir diń 60-jıllarında Orta Aziyada suwǵarılatusın egin maydanlarınıń keńeytiliwi qanday aqıbetke alıp keldi?

- I. Aral teńizine quyılatusın suw muǵdarı azayıp, onıń qurıy baslawına alıp keldi.
- II. Paxta ónimdarlıǵı artıp, ekologiyalıq mashqalalar azaydı.
- III. Dáryalar aǵısı turaqlasıp, suw bólistiriliwi jaqsılandı.

Juwap:	
Ball:	

17-soraw

1. Túrkstan Avtonomiyası dáwirinde jaratılğan zamanagóy kórinistegi birinshi mámleketlik gimnin jazğan avtordıń laqabın tabıń.

Juwap:																				
Ball:																				

2. Tiykargı ideyası teńlik, nizam ústinligi hám sociallıq ádillikti támiyinlewden ibarat bolğan Ózbekstandağı dáslepki social-demokratıyalıq partiya atın anıqlań.

Juwap:																				
Ball:																				

3. Nizam shıǵarıwshı organ, yaǵnıy Ózbekstan parlamenti dáslep qanday at penen jumıs alıp barǵan?

Juwap:																				
Ball:																				

4. Payda bolǵan kelispewshilikti tárepler óz ara maqul sheshimge erisiwi ushın olardıń iqtıyarlı razılıǵı tiykarında mediator járdeminde sheshiw usılı qalay ataladı?

Juwap:																				
Ball:																				

5. Jámiyette eki yamasa onnan artıq partiyanıń jumıs alıp barıwı qalay ataladı?

Juwap:																				
Ball:																				

6. 2019-jılı mámleketimizde bir neshe túrdegi jańa akademiya lıceyler shólkemlestiriliwi nátiyjesinde Samarqand penen birge jáne qaysı aymaqta "Temurbekler mektebi"niń xızmeti saplastırıldı?

Juwap:																				
Ball:																				

7. Házirgi kúnde mártlik kórsetken jaslarǵa beriletuǵın sıylıq atın tabıń.

Juwap:																				
Ball:																				

8. 2016-jılı ashılıp, Fergana oypatlıǵın paytaxt penen tikkeley baylanıstırǵan tunnel atın jazıń.

Juwap:																				
Ball:																				

9. 1990-jil 24-mart kúni Ózbekistan SSR Joqarı Sovetiniń gezeksiz sessiyasında qaysı lawazım engizildi?

Juwap:																			
Ball:																			

10. Mámleketimizdiń áskeriy siyasatınıń tiykarǵı baǵdarların belgilep beriwshi hújjet qanday ataladı?

Juwap:																				
Ball:																				

18-soraw

1. 2017-jıldan baslap mámleketimiz sud sistemasında qanday ózgerisler júz berdi?

- sud qararların kórip shıǵıwda altı basqıshlı tártipten waz keship, úsh basqıshlı sistema engizildi;
- qadaǵalaw instanciyası: xalıqaralıq shólkemler sınıǵa alǵan qadaǵalaw basqıshı engizildi;
- Joqarı sudlar janındaǵı Sudlar iskerligin támiyinlew departamenti iskerligi saplastırıldı;
- "bir sud - bir instanciya" principi tiykarında hár bir is tek tiyisli instanciyada kórip shıǵılatuǵın boldı, bul bolsa qayta kórip shıǵıwları azayttı.

Juwap:		
Ball:		

2. 2022-jılı dúzilgen Konstituciyalıq komissiya menen baylanıslı durıs juwapları anıqlań.

- komissiya aǵzaları 16 adamnan ibarat bolıp, nızamshılıq palatası tárepinen tayınlanadı;
- konstituciyaga ózgeris kirgiziw boyınsha usınıslardı toplaydı hám analizleydi;
- jańa redakciyadaǵı konstituciya joybarın ulıwma xalıqlıq dodalawǵa qoyadı;
- komissiyanıń wákillik múddeti 2,5 jıl bolıp, ashıq-aydınlıq, kollegiallıq principi tiykarında jumıs alıp baradı.

Juwap:		
Ball:		

3. Ózbekstan ǵárezsizlikke eriskennen keyin óziniń milliy qáwipsizligi hám aymaqlıq pútinligin támiyinlew maqsetinde qanday ilajlardı ámelge asırdı?

- Ishki isler ministrliǵı hám Mámleketlik qáwipsizlik komiteti Ózbekstan qaramaǵına ótti;
- SSSRdın Ózbekstandaǵı áskeriy bólimleri Joqarı sudqa boysındırıldı;
- Qorǵanıw isleri ministrliǵı dúzildi;
- 1992-jıldan baslap hár túrli áskeriy okruglerde serjantlar tayarlaw mektepleri ashıldı;

Juwap:		
Ball:		

4. Búgingi kúnde MQX qaysı baǵdarlarda xizmet kórsetedi?

- a) xalıq huqıqın támiyinlew hám jinayachılıqtıń aldın alıw;
- b) jas óspirim jinayat islegen jaslar menen islesiw;
- c) ishki hám sirtqi qáwıplerdı anıqlaw hám de saplastırıw;
- d) korrupciya hám basqa qáwıplı jinayatlardıń aldın alıw.

Juwap:		
Ball:		

5. 1992-jılı "Jer haqqında"ǵı nizam qabil etilgen bolıp, ogan muwapıq...

- a) mayda jer uchastkaları xalıqqa jeńilletilgen túrde menshiklestirip berildi;
- b) jerler mámleket múlki dep belgilendi;
- c) jerlerdi mámleketlik dizimnen ótkeriw ushin 12 adamnan ibarat arnawlı komissiya dúzildi;
- d) diyqan hám fermerlerge jerlerdi uzaq múddetli ijara tiykarında paydalanıw huqıqı berildi.

Juwap:		
Ball:		

6. Tómendegilerden Jaslardı sociallıq qorǵaw kepillikleri menen baylanıslı durıs juwaptı anıqlań.

- a) mámleketlik bilimlendiriw mákemelerinde mámleketlik grantlar sheńberinde biypul kásip-óner hám joqarı bilim alıw;
- b) mámleketlik sport-salamatlastırıw hám mádeniy-agártıwshılıq mákemelerine barıw ushın sharayatlar jaratıw;
- c) jaslardı salamat turmis tárizi tiykarında tárbiyalaw ushin 150 orınlıq "Nuraniy" orayında dem alıw;
- d) biypul medicinalıq xizmet, biypul ulıwma orta bilim hám májbúriy joqarı bilim alıw.

Juwap:		
Ball:		

7. Mámleketimizdiń barlıq wálayatlarında shólkemlestirilgen "Doslıq úyleri" menen baylanıslı durıs juwaplardı anıqlań.

- a) túrli millet hám elatlardıń mádeniyatın rawajlandırıw maqsetinde shólkemlestirildi;
- b) milliy mádeniy oraylar xizmet kórsetip, mámleket tárepinen materiallıq qollap-quwatlandı;
- c) tiykarǵı wazıypası mútáj shańaraqlardı dizimge alıw esaplanıp, olarǵa mánzilli járdem kórsetedi;

d) awır jaǵdayǵa túsip qalǵan puqaralǵa individual qatnas tiykarında járdem kórsetiw boyınsha keń kólemlı jumıslardı ámelge asıradı.

Jawob:		
Ball:		

8. Muhammed al-Xorezmiy atındaǵı xalıqaralıq matematika olimpiadasına baylanıslı durıs juwaplardı anıqlań.

- a) Olimpiada dúnyanıń 200 den artıq mámleketinen 300 talaban qatnasıp, birinshi orın tájikstanlı studentke nesip etti;
- b) Islam birge islesiw shólkeminiń Astana sammitinde Sh. Mirziyoev bul baslamanı alǵa qoydı;
- c) bul olimpiada birinshi márte 2018-jılı Úrgenishte studentler ortasında ótkerildi;
- d) Islam birge islesiw shólkeminiń qararına muwapıq 27-oktyabr “Xalıqaralıq olimpiada kúni” dep járiyalandı.

Juwap:		
Ball:		

9. Mámleketimiz basshısınıń baslaması menen 2018-jılı shólkemlestirilgen «El-yurt umidi» qorınıń jumısına neler kiredi?

- a) Shet eldegi ózbekstanlı miynet migrantların jumıs penen támiyinlew hám olardı qayta jaylastırıw boyınsha ilajlardı ámelge asırıw;
- b) Sırt el investtorların tartıw hám tikkeley investiciya joybarların qarjılandırıw baǵdarlamaların islep shigiw;
- c) shet ellerde xızmet kórsetip atırǵan potenciallı alımlar, qánigeler hám ekspertlerdi Ózbekstanda ámelge asırılıp atırǵan keń kólemlı reformalarga jedel tartıw;
- d) talantlı jaslardıń rawajlangan mámleketlerde bilim alıw, jetekshi xalıqaralıq institutlar hám shet el shólkemlerinde tájiriye arttırıw jumısların shólkemlestiriw.

Juwap:		
Ball:		

10. 2008-jılı “Fidokorlar” partiyasınıń “Milliy tiklanish” partiyası menen birlesiwine sebep ne?

- a) eki partiyanıń ideyaları hám maqsetleri bir-birine uqsas bolǵanı ushın.
- b) 1995-jılǵı saylawlarda Fidokorlar partiyası jeńliske ushiragannan keyin, ózin tarqatıp jiberiwden góre “Milliy tiklanish”qa qosılıwdı maqul kórdi.
- c) usı partiyalardıń birlesiwı tiykarınan finanslıq resurslardan nátiyjeli paydalanıw hám saylaw kompaniyalarında shólkemlestiriw qárejetlerin kemeytiw zárúrligi menen baylanıslı;
- d) birden-bir hám kúshlirek siyasiy partiya dúziw zárúrligi.

Juwap:		
Ball:		

19-soraw

1. Elimiz tariyxına baylanıslı maǵlıwmatlardıń xronologiyalıq izbe-izligin tabıń.
1. Alisher Nawayı atındaǵı mámleketlik akademiyalıq úlken teatr imaratı qayta ońlandı.
 2. Hamza atındaǵı ózbek mámleketlik akademiyalıq drama teatrına "Milliy teatr" mártebesi berildi.
 3. Tashkentte "Türkistan" kórkem-óner sarayı jumıs basladı.

Juwap:			
Ball:			

2. Elimiz tariyxına baylanıslı maǵlıwmatlardıń xronologiyalıq izbe-izligin tabıń.
1. Watanlaslarımızdıń haj ibadatın orınlaw ushın Saudi Arabstanına barıw múmkinshiligi jaratıldı.
 2. YUNESKO Nawrız bayramın adamzattıń materiallıq emes mádeniy miyrası sıpatında tan aldı.
 3. Islam dini tarawında bilimli kadrlar tayarlaw maqsetinde Tashkent islam universiteti ashıldı.

Juwap:			
Ball:			

3. Elimiz tariyxına baylanıslı maǵlıwmatlardıń xronologiyalıq izbe-izligin tabıń.
1. BMSH Bas Assambleyasınıń qararı tiykarında Oraylıq Aziya rásmiy túrde yadro quralınan azat aymaq dep járiyalandı.
 2. Mámleketimizdiń usınısı hám baslaması menen Awǵanstan máselesi boyınsha "6+2" sáwbet toparı dúzildi.
 3. BMSH tárepinen Aǵartıwshılıq hám diniy keńpeyllik haqqında qarar qabıl etildi.

Juwap:			
Ball:			

4. Elimiz tariyxına baylanıslı maǵlıwmatlardıń xronologiyalıq izbe-izligin tabıń.
1. Ózbekstan YUNESKO aǵzalığına qabıl etildi.
 2. YUNESKOnıń Samarqandta Oraylıq Aziya izertlewleri xalıqaralıq institutı shólkemlestirildi.
 3. Mirza Ulúgbek tuwılǵanınıń 600 jıllığı YUNESKO menen birgelikte keń nıshanlandı.

Juwap:			
Ball:			

5. Elimiz tariyxı menen baylanıslı maǵlıwmatlardıń xronologiyalıq izbe-izligin tabıń.
1. Delidegi Jamiya Milliy Islamiya universitetinde ózbek tili hám mádeniyatı orayı ashıldı.
 2. "KIA" kompaniyası menen birgelikte Jizdaq wálayatında zamanagóy avtomobillerdi islep shıǵarıw jolǵa qoyıldı.

3. Úrgenish qalasında "Ózbek-türkmen doslıq úyi" ashıldı.

Juwap:			
Ball:			

6. Elimiz tariyxı menen baylanıslı maǵlıwmatlardıń xronologiyalıq izbe-izligin tabıń.

1. Tashkentte Lal Bahadur Shastri atındaǵı hind mádeniyatı orayı shólkemlestirildi.
2. Prezident Sh.Mirziyoevtiń AQShqa birinshi rásmiy saparı bolıp ótti.
3. Vashington qalasında Ózbekstan elshixanası óz xızmetin basladı.

Juwap:			
Ball:			

7. Elimiz tariyxı menen baylanıslı maǵlıwmatlardıń xronologiyalıq izbe-izligin tabıń.

1. Tashkentte "Ózbekstan - Yaponiya" doslıq jámiyeti dúzildi.
2. Ózbekstanda qırǵız jazıwshısı Shińǵıs Aytmatovtıń tuwılǵanına 90 jıl tolıwı keń nıshanlandı.
3. Ózbekstan, Tájikstan hám Qırǵızstan Prezidentleri Xújand qalasında "Doslıq" stelasın saltanatlı túrde ashtı.

Juwap:			
Ball:			

8. Elimiz tariyxı menen baylanıslı maǵlıwmatlardıń xronologiyalıq izbe-izligin tabıń.

1. Ózbekstanda birinshi márte "Turan" áskeriy teatr studiyası shólkemlestirildi.
2. Tashkent qalasında Jazıwshılar xiyabanı shólkemlestirildi.
3. BMSH tárepinen 21-mart Xalıqaralıq Nawrız kúni dep jariyalandı.

Juwap:			
Ball:			

9. Elimiz tariyxına baylanıslı maǵlıwmatlardıń xronologiyalıq izbe-izligin tabıń.

1. Shavkat Mirziyoevtiń baslaması menen Tashkentte "Jańa Ózbekstan" baǵı bina etildi.
2. "Jadid" dep atalǵan gazeta baspadan shıǵarıla baslandı.
3. Termiz qalası "Ámir Temur" ordeni menen sıyılıqlandı.

Juwap:			
Ball:			

10. Elimiz tariyxına baylanıslı maǵlıwmatlardıń xronologiyalıq izbe-izligin tabıń.

1. Ámir Temur tuwılǵanınıń 660 jıllıǵı xalıqaralıq kólemde nıshanlandı.
2. Respublikalıq Mánawiyat úgit-násiyat orayı hám Milliy ideya hám máplelogiya ilimiy-ámeliy orayı ózaldına shólkem sıpatında jumısın basladı.
3. Tashkentte Ózbekstan xalıqaralıq ánjumanlar sarayı hám Alisher Nawayı atındaǵı Ózbekstan Milliy kitapxanasın birlestirgen "Maǵrıpat orayı" bina etildi.

Juwap:			
Ball:			

20-soraw

1. Durıs sáykeslengen juwaptı anıqlañ.

<p>1. BMSH</p> <p>2. YUNESKO</p>	<p>a) J.Neru bul shólkemge qarata "adamzat hújdanı" degen anıqlamanı qollanğan;</p> <p>b) Ózbekstan bul shólkemge 2001-jılı aǵza bolǵan;</p> <p>c) 10-iyundı Xalıqaralıq civilizaciyalar arasındaqı dialog kúni dep jariyalaw haqqındaǵı qararname qabıl etildi;</p> <p>d) Minskte ótkerilgen sammitte shólkem nizamı qabıl etildi.</p>
----------------------------------	---

Juwap:	1	2
Ball:		

2. Durıs sáykeslengen juwaptı anıqlañ.

<p>1. Túrkiy mámleketler shólkemi hámkárliǵı</p> <p>2. ShBSh</p>	<p>a) elimizde shólkemniń 2015 - 2030-jıllarǵa mólsherlengen "Turaqlı rawajlanıw maqsetleri" baǵdarlaması belsendilik penen ámelge asırılmaqta;</p> <p>b) Ózbekstan bul shólkemge 2019-jılı aǵza boldı;</p> <p>c) 2016-jılı Tashkenttegi sammitte Hindstan hám Pakistannıń bul shólkemge aǵza mámleket mártebebin alıwı boyınsha tiyisli hújjetlerge qol qoyıldı;</p> <p>d) Almatı deklaraciyasına muwapıq Ózbekstan bul shólkemge aǵza boldı.</p>
--	--

Juwap:	1	2
Ball:		

3. Durıs sáykeslengen juwaptı anıqlañ.

<p>1. BMSH</p> <p>2. YUNESKO</p>	<p>a) 2020-jılı Ózbekstan bul shólkemge basshılıq etti;</p> <p>b) bul shólkem menen birgelikte Marǵilanda "Atlas bayramı" festivalı shólkemlestirilmekte;</p> <p>c) shólkemniń Aymaqtıq antiterror dúzilisi Tashkent qalasında xızmet etedi;</p> <p>d) 2018-jılı shólkemniń Aralboyı aymaǵı ushın arnawlı trest fondı shólkemlestirildi.</p>
----------------------------------	--

Juwap:		
Ball:		

4. Duris sáykeslengen juwaptı anıqlañ.

1. GMDA	a) usı shólkemde Alisher Nawayı atındaǵı xalıqaralıq sıylıq shólkemlestirilip, dáslepki ret bul sıylıq Shıńǵıs Aytmatovqa berildi;
2. Túrkiy mámleketler shólkemi hámkárliǵı	b) 2021-2023-jılları Ózbekstan birinshi márte usı shólkemniń Adam huqıqları keńesiniń aǵzası boldı; c) shólkemniń ayırım qurılımları Moskvada jaylasqan; d) Astana sammitinde Hindstan hám Pákistan shólkemge rásmiy aǵza boldı.

Juwap:	1	2
Ball:		

5. Duris sáykeslestirilgen juwaptı anıqlañ.

1. YUNESKO	a) usı shólkemniń Tashkentte Xalıq diplomatiyası orayı shólkemlestirildi;
2. ShBSh	b) Samarqandta usı shólkemniń Oraylıq Aziya izertlewleri xalıqaralıq institutı shólkemlestirildi; c) Oraylıq hám Qubla Aziyada óz ara baylanıslılıqtı bekkemlew rezolyuciyasın qabıl etti; d) shólkemniń bas organı atqarıwshı komitet bolıp, onıń shtab-pátegi Minsk qalasında jaylasqan.

Juwap:	1	2
Ball:		

6. Duris sáykeslestirilgen juwaptı anıqlañ.

1. TMA	a) J.Neru usı shólkemge qarata "adamzat hújdanı" degen anıqlamanı qollanǵan;
2. ShHSh	b) Ózbekstan usı shólkemge 2001-jılı aǵza bolǵan; c) 10-iyundı Xalıqaralıq civilizaciya arasındaǵı dialog kúni dep jariyalaw haqqındaǵı rezolyuciya qabıl etildi; d) Minskte ótkerilgen sammitte shólkem nizamı qabıl etildi.

Juwap:	1	2
Ball:	d	b

7. Duris sáykeslestirilgen juwaptı anıqlañ.

1. TMA	a) elimizde shólkemniń 2015-2030-jıllarǵa mólsherlengen "Turaqlı rawajlanıw maqsetleri" baǵdarlaması belsenli ámelge asırılmaqta;
2. BMSH	b) Ózbekstan usı shólkemge 2019-jılı aǵza boldı; c) 2016-jılı Tashkenttegi sammitte Hindstan hám Pakistanniń usı shólkemge aǵza mámleket maqamın alıw boyınsha tiyisli hújjetlerge qol qoyıldı;

	d) Almatı deklaraciyasına muwapıq Ózbekstan usı shólkemge aǵza boldı.
--	---

Juwap:	1	2
Ball:		

8. Durıs sáykeslengen juwaptı anıqlañ.

1. ĞMDA	a) 2020-jılı Ózbekstan usı shólkemge bassılıq etti;
	b) usı shólkem menen birgelikte Margılanda "Atlas bayramı" festivalı shólkemlestirilemekte;
	c) shólkemniń Aymaqlıq antiterror qurılıması Tashkent qalasında xızmet kórsetedi;
2. ShHSh	d) 2018-jılı shólkemniń Aralboyı aymaǵı ushın arnawlı trest fondı shólkemlestirildi.

Juwap:	1	2
Ball:		

9. Durıs sáykeslengen juwaptı anıqlañ.

1. BMSH	a) usı shólkemde Alisher Nawayı atındaǵı xalıqaralıq sıylıq shólkemlestirilip, dáslepki ret bul sıylıq Shıńǵıs Aytmatovqa berildi;
	b) 2021-2023-jılları Ózbekstan birinshi márte usı shólkemniń Adamlar huqıqları keńesiniń aǵzası boldı;
	c) shólkemniń ayırım qurılımaları Moskvada jaylasqan;
2. ShHSh	d) Astana sammitinde Hindstan hám Pakistan shólkemge rásmiy aǵza boldı.

Juwap:	1	2
Ball:		

10. Durıs sáykeslengen juwaptı anıqlañ.

1. ĞMDA	a) usı shólkemniń Tashkentte Xalıq diplomatiyası orayı dúzildi;
	b) Samarqandta usı shólkemniń Oraylıq Aziya izertlewleri xalıqaralıq institutı shólkemlestirildi;
2. BMSH	c) Oraylıq hám Qubla Aziyada óz ara baylanıslılıqtı bekkemlew rezolyuciyasın qabıl etti;
	d) shólkemniń bas organı atqarıwshı komiteti bolıp, onıń qarar qabıllanatuǵın jeri Minsk qalasında jaylasqan.

Juwap:	1	2
Ball:		